



Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





ILLUSTRERAD TIDNING

HÖG

GRUNDLAGD AV

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SONDAGEN DEN 15 FEBRUARI 1920.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
EBBA THEORIN.

En sextioårig mästare och hans maka.



Konstnären Anders Zorn och fru Emma Zorn.

DEN ENDE SVENSK, SOM MAN möter i de stora europeiska kulturstädernas muséer eller de amerikanska milliardärkonstsamlingarna (åtminstone som en av samtidens betydande), den, tack vare vilken vi slippa känna oss från de europeiska konstmetropolernas synpunkt trängda ända bortom polcirkeln — denne ende är *Anders Zorn*. Är han "svensk" i den meningen, som en Carl Larsson, en Bruno Liljefors syns vara? Det är en fråga, som liksom ej vill ha svar: hans bländande talang når upp till den konstens suveränitet, inför vilken alla lokala bestämningar och nationella gränser bli särskilt betydelselösa. Men svensk och dalsk strålande och en smula primitiv sundhet har i hans

präktiga kullor — förkroppsligats blir en ett för svagt ord, man ville säga blivit till kött och blod och anda, allt levande i ljus och glans i det ögonblick, som konsten gör till evighet.

Den 18 februari 1860, Zorns födelsedag, — sin sextioårsdag firar han alltså nu — är ett datum, som skall ha sitt rum i världskonsthistorien, liksom hans arbeten ha sin plats i de stora museerna alltifrån Budapest till New York — och väl utanför de två punkterna också.

Dalasonen, vilken som gosse i sin hembygd vallade boskap och därunder skar ut hästar och kor i trä, nådde snart från den bygden ut till berömmelsen, ledd av en rikt benådande genius, som hos honom alltid gav harmoni mellan form och innehåll, mellan mål och möjlighet. Med världsrykte vände han åter hem till denna bygd, från vilken han givit oss folklivsskildringar och folktyper, som liksom de stora gamla mästarnas tillhöra ej blott den samtida hastigt försvinnande generationen, utan de många, många släktena, därför att i dessa verk givits något av det evigt och friskt mänskliga själv. Den bostad, han redan i början av 90-talet redde sig där uppe i Dalarna, är ett äkta Mora-hem, medelpunkten för ett initiativkraftigt och frikostigt arbete för den gamla dalakulturens och dalatraditionernas bevarande.

Det är omöjligt att tala om detta konstnärens arbete för hembygden utan att även tänka på hans maka, fru *Emma Zorn*, som också hon snart — den 30 april — fyller sextio år. Själv stockholmska — som dotter av grosshandlare Martin Lamm och hans maka tillhör hon ju en av huvudstadens kända "kulturfamiljer" — har hon visat ett varmt intresse för den gamla dalakulturen. Särskilt har hon vårdat sig om den dalska slöjden, för vars främjande hon upprättat en vävskola. En av de här återgivna interiörerna från hemmet torde i sin mån ge ett åskådligt bevis på fru Zorns kärlek till dalaslöjd.

E. TH.



Zorns ateljé i Mora.

MINA LEVNADSMINNEN. Av Helena Nyblom.

(Forts.)

DET VAR ALLS INTE FRÅGA OM honom. Det lades alltid en hög med små pappersremсор framför Sibberns plats, vilka han oupphörligt sysselsatte sig med att rulla ihop. Det var ett handarbete, som hans händer sysslade med, under det hans tankar arbetade med djupsinniga ting.

Med hemlig förvåning såg jag på, hur hans långa krokiga händer, med fingrar som fågelklor, oupphörligt rullade ihop de små pappersremсорna och kastade dem på bordet. När han satt fördjupad i sina tankar, glömde han allt och alla omkring sig. Plötsligt kunde han gripa tag i sin peruk, kasta den på bordet och börja kamma den med fingrarna, medan han gav ifrån sig ett underligt pipande läte, och så satte han den åter på huvudet med en smäll. Då jag var så ung, medan han levde, har jag aldrig talt med honom, men hur mycket han hade att meddela och rikta sina åhörare med, vet jag bäst av hans äldsta dotter Grethe, som var min mors bästa väninna, och som älskade och beundrade sin far.

Fru Sibbern var mycket liten och lika praktisk och sprittvaken som hennes man var distrahit. Hon hade ett intagande, sympatiskt ansikte, var en utmärkt husmor och älskade musik. Hennes bror, Edvard Ibsen, som tidigt blev änklung, kom ofta och spelade för henne, och dessutom beskyddade hon flera unga musici. En av hennes gunstlingar var Peter Heise, som på den tiden var ung student. Han kom och gick som son i huset.

Heise kunde plötsligt fatta stark sympati för någon ung man och bad då fru Sibbern om lov att få taga honom med upp till henne. Naturligtvis gav fru Sibbern gärna sitt samtycke.

På den tiden var gästfriheten av ett annat slag än nu för tiden. Man gav icke så många fina middagar och supéer, men man besökte varandra ofta, bjuden eller objuden. Kom det en eller flera personer oväntat, satte man endast ännu en kopp eller tallrik

på bordet och förändrade ingenting i måltiden. På det sättet såg man vänner i hemmet, och dessa improviserade sammankomster kunde ofta bli mycket roliga och intressanta.

Heise kunde alltså föra sin nyupptäckta protegé upp till fru Sibbern, men det hände ofta, att hon icke såg något särskilt tilltalande hos honom. Emellertid befann sig nykomlingen särdeles väl i Sibberns älskvärda hem och kom ofta upp till té om kvällarna. Men den, som däremot under lång tid *icke* kom, det var Peter Heise. En dag möter fru Sibbern honom på gatan och säger:

"Men varför kommer ni då aldrig mera hem till oss?" och Heise svarar:

"Det är för att jag är så förskräckligt rädd att möta den där rysliga karlen jag förde till er!"

I alla fall fortsatte dock Heise att vara stamgästen, medan de tillfälliga gästerna han hade släpat med sig, försvunno.

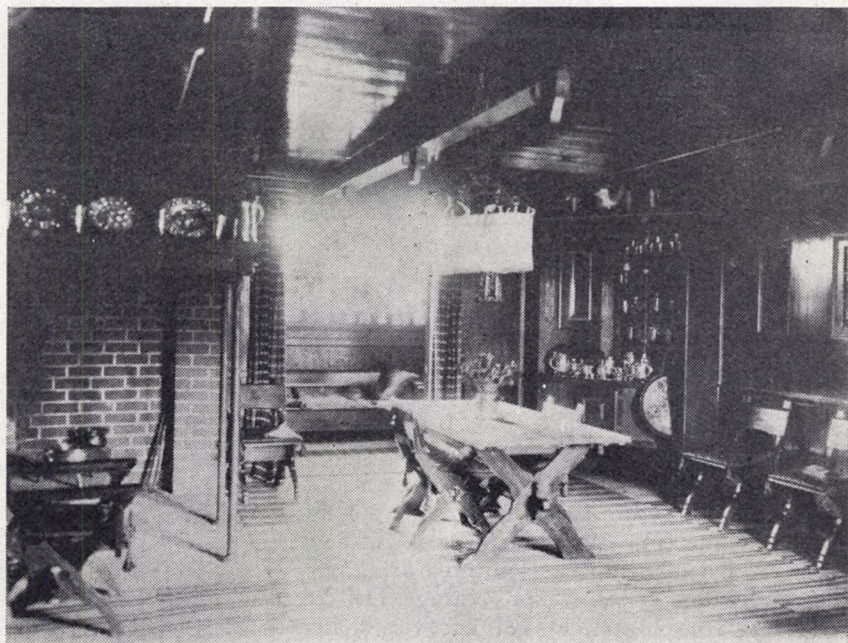
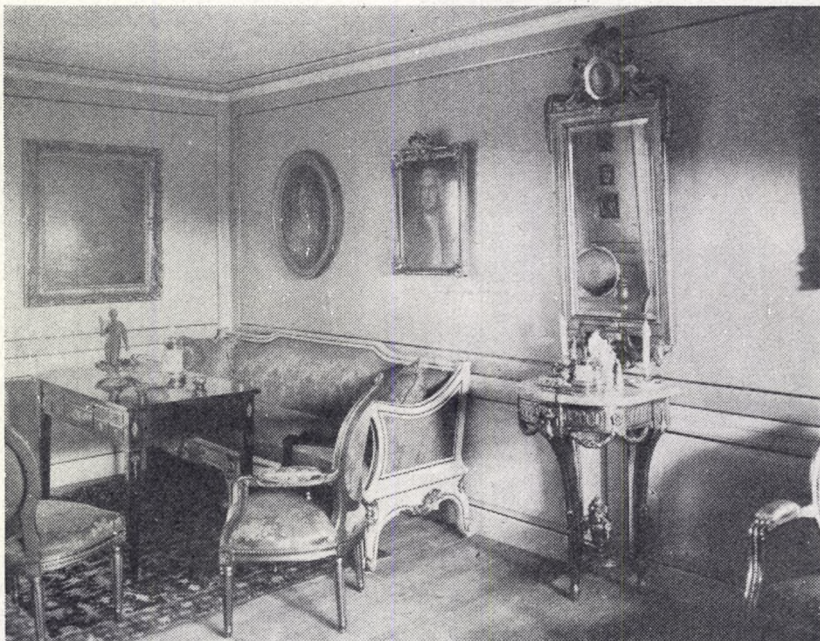
Jag har ofta hört Heise improvisera på pianot hos Sibberns och senare, då han blev gift, hemma hos sig själv. Han gjorde det mästertligt, och han är egentligen den enda improvisatör jag har hört, som genomförde en musi-

kalisk tanke och direkt skapade en längre komposition. Fru Sibbern, som själv var så liten, hade stor förkärlek för små saker. Det roade hennes vänner, att finna de minst möjliga småsaker att glädja henne med: små små koppar, böcker, dockor, allt vad man kunde hitta på, och hon belönade en med att taga emot det med små jubelrop.

Så liten hon var, hade hon dock fem stora barn, varav den yngsta dottern Gusta blev gift med en norsk läkare. Den äldsta dottern Grethe var, som jag redan nämnt, min mors bästa väninna. Hon var lång och smärt, gick litet framåt lutad och var tämligen närsynt. Också hon hade en böjd näsa och en framspringande haka, men icke starkt markerad. Håret var cendréfärgat, mjukt och blankt, och hon hade mycket smala, fina händer. Hon bar aldrig mera än en ring, som var smal som en tråd och prydd med en liten diamant. Hennes stämma och skratt voro milda och välljudande, och allt hos henne var förresten intagande.

Jag vet nästan ingen människa jag mött, som har gett mig ett sådant intryck av själ som Grethe Sibbern. Utan att vara det allra minsta sökt, talade hon alltid om något väsentligt, och gjorde det på ett sätt, så att man alltid fattade intresse därför. Hon läste och tänkte mycket, och det var som om hennes fars abstrakta tankeverksamhet hos henne hade fått en mera levande och mänsklig utveckling. Hon förstod egentligen allting, det djupaste allvar och det lustigaste skämt.

Om sommaren, då familjen Sibbern låg på landet i *Lille Veirlöse*, mitt i Själlands skogar, gick Grethe ofta hela dagar bort ensam. Hon tog då en bok och litet mat med sig och tillbragte dagen i naturens ensamhet, då hon som få förstod konsten att kontempera. Själv spelade hon icke, men hon älskade och förstod musik i hög grad. Var fredag besökte hon min mor ute på *Kalkbränderiet*, och där härskade då alltid en stilla jalousi mellan



Interiörer från Zorn-hemmet i Mora: Gröna rummet. — Stora rummet. — Matsalen. Berta Hallgren foto.

Iduns byrå och expedition, Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:	Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år Kr. 14:—	Helt år Kr. 18:—
Halvt år » 7:25	Halvt år » 9:25
Kvartal » 3:75	Kvartal » 4:75
4:de kvartalet » 4:50	Månad » 1:75

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text.	Utländska annonser:
45 öre å textside.	45 öre efter text., 50 öre
20 % förhöjning för	å textside, 20 % förh.
särskild begärd plats.	för särsk. begärd plats.

mor och oss barn, då vi alla helst ville ha Grethe för oss själva. Hon förstod alla, stora och små, och hon kunde lyssna, vilket är en sällsynt konst.

Det är ofattbart, att denna sällsynta kvinna icke blev gift; men jag kan icke tro, att hon har saknat det. Hon var så sällsynt självständig och rikt utvecklad, att det kanske hade varit svårt att finna en man, som kunde ha tillfredsställt hennes andliga behov. Hon dog först då hon var gammal, men det skulle icke ha förvånat mig, om någon hade förälskat sig i henne ännu sista tiden hon levde, ty hon bevarade sin charme in i det sista och en själsfriskhet, som tycktes vara evigt ung.

Annandag jul var det julkalas hos Sibberns, och det var en fest, som vi glädde oss åt hela året. Rummen i den rätt omfångsrika våningen voro icke vidare stora, men här kunde verkligen ordspråket besannas, att där det är hjärterum finns det alltid husrum, ty det var mäktiga många människor inbjudna till Sibberns julkalas. Där var folk av alla åldrar, från helt små barn, som en del av kvällen lågo och sovo på en säng i något av sovrummen, och ända till mycket gamla damer och herrar. Som den äldsta minnes jag tant Sanne, som bodde i samma hus som Sibberns och var släkt med fru Sibbern. Hon var också en av dessa sällsynta människor, som bevara en evig ungdom. Hon blev mycket god vän med min bror Holger, och då jag hade blivit gift, vandrade de två tillsammans en afton för att se på ett fyrverkeri, som avbrändes av en eller annan festlig anledning. Hon var då över åttio år och min bror Holger var sjuårig.

Då jag som barn såg henne på Sibberns julkalas, var hon redan en gammal dam, men tog ivrigt del i alla lekar. Ännu ser jag hennes lilla ranka figur och hennes vackra, regelbundna ansikte under den stora, vita mössan, då hon stod mitt i ringen av de många dansande och sjöng:

"Adam havde Sønner syv,
syv Sønner havde Adam.
Alle var de lige glad,
Alle gjorde som han bad.
Se alle paa mig,
Gør lige som jeg!"

Och därpå intog hon en eller annan märkvärdig ställning, som eftergjordes av alla, som deltog i leken.

Rummen voro starkt upplysta med stearinljus, varför det också blev mycket varmt. Dessutom var det överallt anbragt grankvistar, kulörta lyktor och andra festliga dekorationer. Man satt icke till bords, utan maten blev buren omkring och bestod för det mesta av smörgåsar, mycket svag, hemmalagad punsch och stora kakor.

Min bror och jag buro maskeraddräkter, som våra tanter i Ringsted gett oss. Det var två kostymer från Holbergs tid.

Jag hade en florsklädning med pärlor och ett sidenliv, sytt efter ett gammalt liv, som hade tillhört farmor. Dessutom hade jag "sæt" på huvudet, en uppstående huvudprydnad, besatt med blommor och maraboufjädrar. Min lilla bror var i gula sidenknäbyxor, skor med spännen, lång sammetsväst och en liten frack med spetsmanschetter och snibbiga skört. På huvudet hade han en liten trekantig hatt, vari den pudrade peruken följde med, när han tog av sig hatten.

Aftonens glanspunkt var dock, att där spe-



Peter Heise.



Ville Heise.

lades teater. I ett halvmörkt rum blevo alla åskådarna placerade. De minsta barnen sutto på golvet närmast scenen, därefter de större barnen och längst bakom de vuxna; herrarna för det mesta stående. Antingen gav man några scener ur Holberg eller en och annan uppsluppen fars, och där funnos utmärkta dramatiska talanger. Sibberns son Henrik — senare arkitekt — utmärkte sig för en humor och munterhet i sitt spel, som drog alla med sig. Gusta Sibbern kunde både spela teater och sjunga vackert, och så fanns ju först och främst Peter Heise, som var alldeles briljant i de gamla damroller, som han för det mesta fick sig tilldelade.

Jag vet icke, vilka som hade det roligast, de spelande eller åskådarna, men säkert är, att huset fylldes med jubel. Barnen skreko och de äldre applåderade. Det blev sent, innan man bröt upp och försökte finna sina ytterplagg i den massa kläder, som lågo packade ovanpå varandra, — och så hade man ju den oändligt långa vägen hem.

*

En annan familj, med vilken vi stodo i ständig förbindelse, var Hammerichs.

Professor Martin Hammerich var då för tiden rektor för en skola ute på Christianshavn. Han var gift med Anna-Mathea Aagaard, dotter till godsägare Aagaard, som ägde den vackra Islingegaard i närheten av Vordingborg. Det är till henne — Anna-Mathea Aagaard, Christian Winther har skrivit den förtjusande dikten:

"Min lille Kjæreste paa otte Aar,
jag hilser dig fra disse Egne."

Jag antar, att Hammerich hade rikligt att leva av, att döma efter husets inredning, den stora gästfrihet, som visades alla och de många gåftraker, som Hammerich då och då skaffade sig. Var onsdag var det öppet hus hos dem. Då kunde deras vänner och bekanta komma och äta middag utan att ha anmält sig. Visserligen kunde man få en liten påminnelse av professorn eller frun: "Kommer ni på onsdag?" men ofta kunde det också komma alldeles oväntade, resande gäster.

Ännu i dag är det mig en gåta, hur fru Hammerich bar sig åt med dessa middagar, vartill det ibland kunde komma tio, en annan gång trettio personer. Middagen var icke storartad, men alltid god och riklig: två rätter mat och en dessert, och det tycktes alltid vara väl beräknat för det antal gäster, som hade infunnit sig.

Naturligtvis kunde ett så improviserat sällskap bli ganska blandat. Stundom kunde folk komma tillsammans, som icke pas-

sade vidare bra till varandra, men vid andra tillfällen kunde det uppstå mycket angenäma möten och stämningen bli livlig och hög.

Hammerich själv var en meddelsam och talande man. Han var lång och smärt, hade små ögon med många rynkor i ögonvråna, som gävo dem ett skälmskt uttryck, när han smålog. Och han log ofta. Hans mun var stor, rörlig och med friska, vita tänder. Han hade en vana att, strax efter det han satt sig ned, ta' upp en kniv ur fickan och börja skära sina naglar. Det skulle ha varit mindre behagligt, om icke hans händer alltid varit mycket soignerade och fina, så att det egentligen endast var för att hålla nå-

got i händerna, som han använde kniven. Han gestikulerade gärna, medan han talade, och hade ett ovanligt vackert uttal av det danska språket.

Fru Hammerich var däremot mycket tyst och stilla. Hon var liten och hade ett fint, regelbundet ansikte, stora blå ögon med tunga ögonlock, en fin, litet böjd näsa och mycket små händer och fötter. Hon klädde sig enkelt men särdeles smakfullt och rörde sig sällan från sin plats i soffan, som hon intog genast efter middagen.

Men så stilla hon än var, utgjorde hon dock centrum i familjen. Hennes man och barn älskade och beundrade henne, och hon styrde det stora huset med en säker fältherreblick.

Hon hade mycket sinne för humor och kunde skratta som en sexton års flicka åt oskyldigt skämt. Längre fram i tiden återsåg jag henne som husfru på Islinge, då Hammerichs hade flyttat dit ut. Jag upptäckte då något jag icke förr hade märkt. Fru Hammerich kunde icke lukta. Det hände mig flera gånger att jag plockade en välluktande blomma och satte den under hennes näsa. Hon svarade blott med att skaka på huvudet och småle ursäktande.

Hennes äldsta dotter, Marie, senare gift med Christian Richardt, liknade alldeles sin far. Hon och jag voro från barndomen mycket goda vänner. Men Marie var van att vara med gossarne vid den stora gosskolan och att umgås med pojkar. Då jag var liten, avskydde jag gossar, som jag snarare betraktade som ett slags vilda djur än som människor. Det var därför en mycket blandad glädje för mig, då jag blev bjuden till Hammerichs för att fira en av barnens födelsedagar. Vid kvällsbordet blevo vi placerade vid ett lågt, rundt bord, där de flesta av de närvarande bestodo av gossar. Det var min fasa, när de uppstämde: "Og dette skal være Maries skål, hurra!" och så det sista vilda vrålet: "Hurra! Hurra!"

Men efter handen som jag växte upp, såg jag många av de mest kända personligheterna i dåtidens Köpenhamn i Hammerichs hus. Den rymliga våningen bestod av sovrum för alla familjens medlemmar och dessutom av tre stora rum, vari man samlades. Matsalen var mycket sparsamt möblerad, blott med ett stort bord och en mängd stolar. "Dagligstuen" däremot var ett vackert rum, högt i taket med rödbruna väggar och gamla danska mahognymöbler. Den enda tavla jag minnes från detta rum, var porträttet av Hammerichs son, Holger, i en ålder av tre, fyra år.

Det var en bröstbild, som hängde i en oval ram. Han var en mycket vacker gosse med guldgult hår, ljus, blomstrande hy och stora,

Radioaktivt — Hårläkemedlen RA—DI—ON — Vetenskapligt

Grånad botas och förhindras. Pris pr burk 3:50.
CHEM. ANST. IBIS, 11 Stora Nygatan, Stockholm.

Riks tel. 170 76
Allm. tel. 146 29

Obs! Mjällbildning och håravfall upphöra. Nytt hår även på skalliga personer, om hårrötterna ej äro döda. Pris pr flaska 6:—

blå ögon, klädd i en grön blus, som stod varmt mot en ljusblå bakgrund. Porträttet var målat av fru Jerichau i hennes graciösa, lätta och litet ytliga manér. Innanför "Dagligstuen" var madonnasalen. Här upptogs hela bakväggen av min fars kopia av Madonna Di San Sisto. Tavlans hade innerst en enkel bred guldrum, men utanom den hade Hilcker målat en annan ram på väggen, i grått och svart, föreställande frukter som hängde i långa snören, så som man ofta ser på renässansdekorationer. Framför tavlan hängde från taket en bronslampa, föreställande tre putti, som bära en krona, på vars spetsar sitter en stjärna. Lampan var en kopia av den, som finnes i Rom, i kyrkan Maria del Popolo. Senare kom både Rafaels självporträtt och ett porträtt av Kingo att hänga i Madonnasalen.

Här inne stod pianot och i hörnet en liten soffa, där man kunde sitta och lyssna till musiken. Musik vankades det dock icke mycket av. Egentligen var det blott Christian Richardt, som spelade. Han var mycket stilla och fåordig och irriterade mig ofta genom sin ogenomträngliga tystnad. Det var också något sömngivande i hans musik, då han nästan aldrig spelade forte, än mindre fortissimo utan höll allting i en viss tempererad tonstyrka utan nyanser. Han använde också sällan pedalen och lyfte händerna mycket högt. Ibland verkade hans musik rätt dämpande, då människor ju gärna bli livliga, när de ha ätit middag.

Jag minns, att jag en gång skrev till fru Vile Heise, född Hage, som var Richardts goda väninna, att han direkt efter middagen satt sig ner att spela ciss-moll-sonaten av Beethoven, och att jag omöjligt kunde sätta mig ned och förtvivla strax på middagsmaten. Sedan ångrade jag det och bad om förlåtelse (något som har upprepats oupphörligt i mitt liv).

I min första ungdom regerade den Hallska ministären. Hall, som var släkt med Hammerich, kom ofta i hans hem. Jag talade aldrig med honom, men jag har en levande erinring om hans utseende. Han var en kraftig, högväxt man med ett väldigt hår, rätt uppstruket över en bred panna; ett par goda, muntra ögon och en djup grop i hakan. Gosarna älskade honom, och jag ser honom mest för mig med en klunga pojkar, som hängde och klättrade på honom, som om han varit ett äppelträd.

Hans fru, född Aagaard, var en egendomlig dam. Hon var mycket döv, så att det var icke många, som vågade tala till henne. På den tiden voro ju de unga åtskilligt blygare än nu för tiden, och det kunde aldrig falla en flicka in att ge sig i samtal med en äldre dam.

Fru Hall bar sitt framhår i långa hänglockar, som hon först kammade högt upp med ett par sidkammar. Hon brukade krypa alldeles upp med benen i den lilla sidosoffan i Madonnasalen och sitta där och lyssna till musiken, medan hon vaggade fram och tillbaka. En dag, då hon länge hade suttit och lyssnat till Richardts spel, kallade hon till sig sin son Olof. Då han infann sig och ställde sig framför henne, sade hon i den sakta, viskande ton, vari hon alltid talade:

"Olof! Varför har du inga talanger? Det är förfärligt! Man ska ha talanger!" Var efter hon knuffade till honom, och han, ganska stukad, smög sig bort.

En man jag också såg hos Hammerichs, var Carl Ploug. Hammerichs familj tillhörde med liv och själ det nationella partiet, och i religiös riktning hade den de största sympatier



Carl Ploug.

för grundtvigianerna. De flesta danskar veta, huru Carl Ploug såg ut, med sina skarpt skurna ansiktsdrag, inramade av de kortklippta polisongerna, den stränga munnen och det slätkammade håret. Jag var förskräckligt rädd för honom. Han hörde till det slag av nordiska naturer, som dölja sina känslor och anser det som manligt, att visa sig kalla.

Hur litet han i verkligheten var det, ser man av hans många härliga och djupt kända dikter, i synnerhet av dem han har skrivit till sin hustru. Sedan lärde jag också känna henne (född Elise Hage), men jag kom dem aldrig nära, vilket kanske huvudsakligen berodde på den absoluta brist på sympati jag alltid haft för grundtvigianismen. Det är något i luften, som evigt skiljer en.

(Forts.)



Caroline Dietrichson.

"Varje själ, som längtan bränner till vad ädelt är och sant, bär uti sitt djup och känner evighetens underpant. Blir vad själviskt är förgätet, blir inom dig gudsbelätet härligare danat ut genom släkte efter släkte, skall, hur långt än öknens räckte, du Jordanen nå till slut."

DESSA VIKTOR RYDBERGS ORD skulle jag vilja sätta som inskrift över den goda, ädla, storsinta Caroline Dietrichsons liv. Med henne gick en sällsamt fullödig gestalt, en varmhjärtad och osjälvisk kärlekens apostel ur världen. Många äro de, som gråta vid hennes bår, och säkert känns vid mången hård

och i månet hjärta en svidande sorg och en oändlig tomhet.

Caroline Dietrichson räckte till för så mycket och för så många. Hennes livsgärning var helgjuten, präglad av allvar, målmedvetenhet och kärlek till arbetet. Hon var det italienska språkets pionär här i Stockholm, — och det var, som om hon fört med sig även något av Italiens värmade sol och balsamiska blomsterdoft. Till själen var hon italienska — i Italien hade hon levat sina lyckligaste år, det landet älskade hon. Till bördens norska blev hon dock så småningom så aklimatiserad i Sverige, där hon bodde och verkade de senaste 30 åren av sitt liv, att hon 1905 blev svensk medborgarinna. Genom sin huvudverksamhet som lärarinna, — dels privat, dels vid Borgarskolan, Wallinska skolan och Musikaliska akademien — kom Caroline Dietrichson i intim beröring med ungdomen; och enligt mitt förmenande är det just ungdomen, som står i största tacksamhetsskuld till henne. Hon icke blott bibringade den kunskaper, utan hon danade därjämte karaktärer. Hon hade i sitt väsen den "quinta essentia" av den stora moderskärleken, vilken växer ju mer den delas. För många ungdomar har hon varit ett stöd, en försyn, en aldrig tröttnande rådgiverska, en hjälparinna i nödens stund. Ehuru hon själv hade mycket begränsade tillgångar, lät hon aldrig någon gå ohulpen ifrån sig. Hon kunde ge bort en klänning ur sin egen, ej alltför stora garderob, för att därmed hjälpa en stackars utarmad flykting från krigets och nödens land. Allt vad hon gav, liksom ock all hennes gärning, blev till välsignelse, ty hon gav i kärlek och med glädje.

Ehuru hon sedan årtal led av en obotlig och svår invärtes sjukdom, som nästan ständigt vållade henne plågor, hörde ingen av oss henne klaga. Med glädje och mod bar hon allt — och prövningar blevo henne ej besparade. Hon var uppvuxen i ett kulturhem — hennes farbror var den här i Sverige mycket bekante professor Lorentz Dietrichson. Hennes föräldrar voro ekonomiskt välsituerade, men redan då hon var helt ung, förlorade familjen hela sin förmögenhet och hon måste ut i världen att på egen hand skaffa sig sin existens. Och hon räckte till för det, trots svaga kroppskrafter — ty hennes vilja var god och hennes själ var stark och sund.

I tider sådana som våra, då egoismen firar triumfer såsom kanske aldrig tillföre, då hat, hämndlystnad och låga drifter alltmer sätta sin prägel på vår arma jord — i sådana tider lysar en kvinnogestalt sådan som Caroline Dietrichsons med en sällsamt värmade och livande glans. Från alla dem, för vilka hon i livet var en god och trofast vän, ett stöd och en hjälp, ett gott och ädelt föredöme, sändes henne ett stilla och ödmjukt tack för allt vad hon givit och offrat. Hennes ljusa minne skall av oss alla, som hade lyckan känna henne och stå henne nära, bevaras, älskas och vördas.

ELSA THULIN.

*

För att hedra minnet av den bortgångna har ett antal vänner till fröken Dietrichson genom dagspressen utfärdat ett upprop till allmänheten om penningbidrag i och för åstadkommande av en fond, som skulle bära namnet "Caroline Dietrichsons fond" och ha till uppgift att befrämja studiet av italienska språket i vårt land. Fonden ställes under Stockholms Borgarskolas förvaltning. Bland uppropets undertecknare märkas professor Bror Beckman, rektor P. Fischier, generalkonsul G. Thulin, professorskan Warburg m. fl.

Bomullstyger = Möbeltyger = Gardiner

Prover på begäran. . . .
Precisera vad som önskas.

* **Konstfliten, Göteborg.**

Bruka ej lutpulver eller dålig såpa utan köp

CHROMOL SÅPAN

Som liljorna på marken. Av Hedvig Svedenborg.

Syskonkärlek.

ÖVER DET GAMMALDAGS HEMMET rådde en obeskrivlig stämning av stillhet och helg.

Inne i lilla blå salongen där baron Helmer Axenhjelm sov sin sista sömn under hemmets tak, stodo de båda sjuarmade, tunga silverstakarna, som annars aldrig brukade komma fram annat än vid jul eller någon stor familjehögtid, med sina mildt strålande stearinljus och kastade ett blitt och mjukt skimmer över blommor och grönt. I det fladdrande rödgula, varma skenet såg det endast ut som om han somnat in med ett hemlighetsfullt leende kring läpparna och en gloria av frid över den höga, ädla pannan.

Inne från salongen hördes dämpade toner. Det var dottern Sigrid som sakta smekte fram några av faderns älsklingsmelodier, medan de båda sönerna, ingenjör Bertil och kandidat Carl-Helmer, sutto lutade över några räkenskapsböcker.

Framme vid kakelugnen, där några glöd ännu funnos kvar efter en slocknad brasa, låg baron Axenhjelms hustru, blek och med halvslutna ögonlock, medan en och annan tår allt emellan sakta sipprade fram, så sakta att det såg ut som om hon inte alls visste av att hon grät.

Ännu hade inte saknaden riktigt hunnit vakna, utan var det snarare tacksamhetens befriande tårar hon grät. Tacksamhet över att hennes älskade slapp lida. De visste ju alla att han bar på en obotlig kräfte och hennes ångest för vad han skulle få genomlida hade varit sådan att hon aldrig mäktat ge den ord — — — men så hade han endast slocknat, slocknat som ett utbrunnet ljus, innan plågorna hunnit infinna sig.

— Jag ser ingen möjlighet att få det att gå ihop på annat sätt, sade Bertil, älsta sonen med låg djup röst, om vi inte vill sälja boet. Men här finns ju intet annat kvar än just sådant som hänger ihop med våra käraste minnen, sådant som ingen av oss kan skiljas ifrån. Och han lät en dröjande, smekande blick glida över de gamla tunga möblerna i kejsarstil, med griphuvuden och lejon tassar som glimtade till då och då i det svaga ljuset, han såg på den lilla spinnrocken i hörnet, som Magnus Stenbock svarvat, och den var så fin och spröd och ädel i form som en sonett; på det lilla miniatyrhandfatet och kannan i äkta sèvres med ornament i guld och blåaste blått, som en gång tillhört Marie Antoinette — på alla de kära små klenoderna vilka hörde samman med hela deras liv — deras barndom och mandoms drömmar.

— Nej, fortsatte han, mamma och Sigrid få komma hem till mig, Sigrid med sin insikt i bankgöromål kan säkert få plats på brukskontoret och mamma får ta hand om mitt hushåll så som hon hittills tagit hand om allting här. Vilket jag måste säga att hon gjort rent genialiskt, när man nu ser hur litet föräldrarna verkligen haft att röra sig med.

— Ja, jag kan ju ingenting göra, sade Carl-Helmer, lite misslynt, jag är ju inte färdig ännu.

— Vi få försöka att göra allt så billigt och anspråkslöst som möjligt till högtiden, hördes moderns spröda stämma från chaisongen, det blir ändå så dyrt, att jag inte vet var vi skola ta pengarna ifrån, nu när pensionen faller bort. Stackars Helmer, han gruvade sig så ofta för vad det skulle bli av oss om

han fölle ifrån. Bara för vår skull hade han nog velat leva — och lida — ännu några år men Gud vare tack att han inte det fick.

I detsamma hördes en häftig ringning på dörren som kom dem alla att spritta till. Det var inte kransflickornas diskreta ringning eller knackning och inte heller de kondolerande vännernas, varför Sigrid formligen flög upp från pianot och ut för att öppna.

Det var ett telegram till friherrinnan Constance Axenhjelm.

— Kommer med 9,10 tåget i kväll, Ephrosyne, stod det.

— Faster kommer i kväll med 9,10 tåget, sade modern med slocknad röst och räckte brevet till älsta sonen.

— Det var då själva — — och han bet av ett kraftord. Mor skrev ju och sa att hon inte skulle komma? Och var får hon nu pengar ifrån till en så lång resa?

— Lånar förstås, sade Sigrid, och så är det vi som få betala, så har det alltid varit. O, jag hatar henne, hatar henne, så förfärlig som hon varit mot far, och Sigrid brast i hejdlös gråt.

— Se så, Sigrid, lugna dig, lugna dig, och modern visade in mot lilla blå salongen, eller Sigrids rum, till vilken dörrarna stodo öppna, tänk på att din far vilar där inne.

Innan sönerna gingo ner till stationen för att möta fastern, hade familjen en sista stilla andaktsstund inne hos honom som varit deras klippa och stöd och allra käraste vän. Bland blommor och ljus och utan skärande missljud, just så som han själv helst ville att det skulle vara, sade de honom än en gång ett gemensamt sista tack och farväl, ty de visste att så snart fastern kom, så var det slut med den stämning av helg som nu vilade över det gamla hemmet.

Det var en blåsig och kall förvårskväll och regnet gjorde gatorna blanka och hala.

Bröderna Axenhjelm kommo med avsikt i sista minuten, så att de sluppo råka bekanta, svara på frågor och tacka för beklaganden, varför de inte hunno mer än lösa perrongbiljett förrän snälltåget brusade in.

De sprungo utmed tredjeklassvagnarna förvägs letande efter fastern, som steg ner ur en andraklassvagn.

— O mina kära, kära gossar, utbrast hon högt och gällt, när hon fick se dem, jag är slut, fullkomligt tillintetgjord. Tänk att *aldrig* få se min bror, min älskade Helmer i livet mer. Jag förstår inte att ni inte skrev efter mig, så att jag fick ta emot hans sista hälsning. Men om jag också skulle krypta, — i andra klass ja, mumlade Carl-Helmer — så vill jag åtminstone få hedra honom på hans sista färd. Men ni kan inte ana hur slut jag är, jag trodde nästan att jag skulle dö på vägen, så svagt och utpumpat kändes mitt hjärta.

När de kommo utanför stationen, så gick hon direkt fram till en bil, och gjorde tecken åt sina brorsöner, att komma med.

— Ja men, faster lilla — invände Bertil, — men fick en så förkrossande blick av fastern att han inte vågade säga mer.

— Ni menar väl inte att jag skall gå den långa vägen i detta rysliga väder, så förbi som jag är.

Ju närmare de kommo hemmet, ju mer upplöst i sorg blev Ephrosyne, och då bilen stannade utanför porten med ett ryck, så lät hon

släpa sig som en trasa upp för trapporna av Carl-Helmer, medan Bertil fick betala bilen.

I tamburen brast hon ut i fullkomliga paroxysmer, medan hon samtidigt med en snabb blick mönstrade svägerskan och brorsdottern: — Tänk, de hade då inte mycke hjärta, då de kunde sörja hennes dyrkade Helmer i så enkla, torftiga klänningar, med nästan inget krusflor på.

Att hon själv var klädd i en brun filthatt med en stor skiftande fasanvinge, rödbrun promenaddräkt och brun skor, kunde hon ju inte rå för, hon som inte ägde ett öre som var hennes och det gamla svarta hon hade var obrukbart. Det blev sannerligen deras sak att laga att hon kom med på begravningen på ett anständigt sätt.

Över Ephrosynes möte med den så fridfullt hädansovne brodern tror jag att vi helst dra en slöja. Att makan och barnen kände det som ett helgerån och att det sved dem långt och djupt in i själen, det behöver inte heller sägas.

Men när hon åter kom ut till dem, så sköt Constance helt stilla till dörrarna mellan salongen och lilla blå rummet, medan hon i sitt hjärta bad sin man förlåta att inte ens detta blev honom besparat.

— Ja, suckade Ephrosyne och satte sig så bekvämt och så nära kakelugnen som möjligt, nu får man känna på hur det är att leva utan sin bästa vän, sitt enda stöd i livet. Ser ni en sådan *syskonkärlek* som mellan Helmer och mig, det får man leta efter. Inga förstodo varann bättre än han och jag. Det var bara det, som var så bittert, att han inte *fick* vara för mig allt det han ville vara, och hon gav svägerskan ett stickande ögonkast.

Fick vara vad han ville vara!

Constance såg för sig en lång rad lidandets år, och en sjudande vrede steg upp inom henne, som annars var så blid och vek, då hon tänkte på allt det trassel som denna flärdfulla och hänsynslösa syster vållat sin bror. Än ville hon sätta upp hönseri och försörja sig med det då det var modernt, än ämnade hon ägna sig åt artistiskt bokbinderi, än var det ett än ett annat och alltid skulle brodern hjälpa. Men när han med svidande hjärta och vrede i sinnet skrev att han inte kunde, att de själva inte hade mer än att det gick ur hand i mun, så svarade hon: — Du som har så mycket goda relationer och du som är man, måtte väl kunna ta ett lån.

Men när korrespondensen blev alltför pinsam och det blev tal om förmyndare och konkurs, så var det oftast Constance som skrev, för att spara mannen, och det var detta Ephrosyne menade med att brodern inte *fick* vara för henne allt han ville vara.

På förebräelser och varningar svarade hon blott att hon *måste* ju sköta sina tänder, de kunde då inte stå till svars med att hon läte dem trilla ur och att hon bleve en häxa i förtid, så de fem hundra kronorna var ingenting att tala om. Och att hon for och badade och drack brunn, som hon så väl behövde, kunde då ingen mänsklig varelse lägga henne till last. Medan Sigrid och modern inte varit på badort någonsin och måste spara och vända på slanten många gånger om innan de vågade sig till tandläkarn. Fast i det fallet hade det varit lite bättre de sista åren, då Sigrid, sedan hon slutade skolan, fick plats på Riksbanken.

— Tänk så lycklig du är som *kan* sitta på



Pröva **Tuppens Zephyr**
och NI köper ingen annan.

Carl Peter

Påhlssons
Teaterkonfekt
Högfin kvalitet.

bank, sade fastern, med *mina* nerver vore det en omöjlighet, jag skulle inte stå ut en timme.

Vilket de visst inte tvivlade på, ty ännu hade ingen av dem någonsin sett henne hålla på med ett ordentligt arbete så lång stund som en timme i sträck.

Det var långt lidet på natten innan Ephrosyne, som var så slut och tillintetgjord, behagade gå till vila i svägerskans rum, medan mor och dotter ordnade åt sig det bästa de kunde i gröna salongen.

Vid några bitar dyr chokolad, en *billig* bok, det enda billiga hon tyckte om, och en liten tår då och då över sin egen olycka, somnade slutligen Ephrosyne in. Medan mor och dotter, de båda hjärtlösa, vakade än en gång vid den dödes sida.

— Vad vill du nu att vi skola göra med Ephrosyne? frågade de. Men döden ger intet svar och så småningom gled deras tankar in på helighetens rum och de glömde sorger som varit och bekymmer som stundade, de kände timlighetens förlåt remna och de fingo hand i hand smaka en stunds sällhet. Den sällhet som endast ges någon enda gång i livets stora stunder.

Ett par dagar efter begravningen satt Ephrosyne uppe på president Axelhjelm's ämbetsrum, dit hon till sin stora undran blivit högtidligen kallad av en ändå högtidligare vaktmästare.

— Vad kunde den höge kusinen vilja henne? Visserligen hade hon gjort visit i hans hem, liksom hos hela den övriga släkten i staden, men då råkade hon endast hans strama fru som inte gjorde minsta min av att be henne komma igen.

— Ja, min kära Ephrosyne, jag har tagit mig friheten att be dig komma hit. När det gäller affärer, så pasar det bättre att tala om dem här uppe än hemma.

— Och så slapp ni bjuda mig på middag, tänkte Ephrosyne lite hånfullt, medan kusinen satt och iakttog henne med sina små kitsliga ögon.

Det var märkvärdigt vad hon i alla fall såg ut i sin korrekta sorgdräkt. Vad hennes hy stod bra mot det svarta och vita för att inte tala om hennes vackra lättjefulla rashänder som han alltid beundrat. Och dock var hon nu ett gott stycke över de fyrtio åren.

Men när han så tänkte på hennes svägerska, Constance, sliten och gammal i för tid, inte av arbete, utan av bekymmer, så stack vreden och bitterheten upp i honom som en kvävande svallvåg. Hur kunde det vara att så många kvinnor, av alla kategorier, kunde få gå genom livet utan att lägga två strån i kors för kläder, föda och hem, alldeles som liljorna på marken — medan andra fingo slita så som en man aldrig behöver eller ens kan slita.

— Saken är nämligen den, fortsatte presidenten behärskat med sin kärva ämbetsmannaton, att dina brorsöner voro uppe i går och framlade familjens affärsställning för mig. Till följd av en del oväntade utgifter de fått, såsom din resa, dina sorgkläder med mera, hade de beslutat att avyttra några av de antika familjeklenoderna och ville de då i första hand erbjuda dem till mig. Nå ja, hur överenskommelsen mellan oss blev, gör det samma, men av detta framgår tydligt nog, att du hädanefter, från det hållet, intet har att vänta. Men du är ju inte lastgammal och, han gjorde en gentlemannabugning, ser mycket yngre ut än du är, så det bör ju finnas något verksamhetsfält även för dig. Ty att du inte kan reda dig med släktfondens åtta hundra om året är ju klart.

— Jag, men jag kan ju ingenting, sade Ephrosyne och såg ovanligt söt och blid och

hjälplos ut, jag har inte blivit uppfostrad så — — det var inte fint på min tid.

— Jag tror för min del att det beror mindre på uppfostran än på god vilja, sade kusinen kärvt. Se bara på Constance; utom hem och barn som hon skött oklanderligt, har hon även suttit och broderat utstyrselar och inte knåpat ihop så litet på det och hon har nog på det hela fått samma uppfostran som du. Men nu till det förslag jag har att göra dig. Den första flyttar du till Ekeberg, bror Carl är förberedd på detta och du är hjärtligt välkommen dit. Som — lektris till lilla mamma, som rakt inte ser att läsa längre, men är så intresserad av att följa med all litteratur både ny och gammal. Du är ju själv road av att läsa och mer än tre, fyra timmar om dagen kan det ju inte bli frågan om. Till klädpengar bör dina åtta hundra alltid räcka. Ja du behöver inte svara med det samma, du kan lämna svar i morgon, för i övermorgon bör



Interiör från ett av elevhemmen.

Hur bereda studerande kvinnlig landsorts- ungdom hem i huvudstaden?

REDAN FÖRUT HAR I DENNA TIDNING påpekats, vilka vådor bostadsbristen i huvudstaden innebär för den landsortens kvinnliga ungdom, som vill genomgå någon av de många utbildningsanstalterna härstädes, såsom seminarierna, Gymnastiska centralinstitutet, Tekniska skolan, Tandsläkarinstitutet, handarbetskurser. Många unga kvinnor med lovande anlag ha ej råd att betala de dyra levnadsomkostnaderna i Stockholm (det finns ju t. o. m. de, som ej ens kunna få hyggliga bostäder), och i stället för att utbilda sig till ett kall, för vilket de ha håg och vari de skulle göra gagn, stanna de hemma och taga någon plats på bank eller kontor, där de ju strax kunna bli rätt bra betalda. Och samtidigt börjar det, naturligt nog, bli brist på t. ex. dugande lärarinnor — den fara, som ligger i de nuvarande bostadsförhållandena, är alltså tveeggad. Som man minns, tillsattes i höstas en kommitté med uppgift att lösa den studerande kvinnliga ungdomens bostadsproblem, men på grund av ogynnsamma kristidsförhållanden har kommittén hittills ej kunnat uträtta något.

Under sådana förhållanden få de elevhem, som redan existera, en särskilt stor betydelse. De äro två: *Elevhemmet* och *Studiehemmet för unga kvinnor* (vanligen kallat Lärarinnehemmet), och tillträde till hemmen har under årens lopp beretts elever vid olika utbildningsanstalter, såsom de här ovan nämnda. Inackorderingsavgiften vid hemmen är låg, emedan de framför allt avsetts för sådana, som för sin utbildning behöva låna medel.

Nu är det emellertid fara även för dessa hems existens. Skulle de ej kunna bestå, vore det en stor förlust för alla de många hem i landsorten, som sända sina döttrar till huvudstaden för studier. För att trygga sin existens ha hemmen satt i gång ett lotteri, och det är att hoppas, att detta skall röna varm anslutning. Dragning äger rum den 29 febr. och lotter å 2: 10 säljas till detta "Lärarinnehemmet lotteri", som det heter, i alla städer (i bokhandel eller cigarraffär). Man får hoppas, att lotterna skola få strykande åtgång!

du resa, då Axelhjelm's själva måste bryta upp sitt hem. Folk slåss ju redan om att få våningen.

Och så reste sig presidenten upp, som för att antyda att audiensen var slut, och Ephrosyne hade inte annat att göra än att säga farväl, fast hon kände det som om hon skulle sprängas av ilska.

Tänk för henne att flytta ut till bondlandet som lektris. Visserligen var Ekeberg ett storstättligt gammalt ställe, men — — men. Skulle hon nu kanske också bli införlivad med hela samlingen av gamla vinddrivna släktingar som fideikommissarierna, baron Carl, hade inhysta i högra flygeln, vilka hon på sina sommarbesök alltid skrattat åt och gjort sig löjlig över. Hur vågade de! De kunde ju lika gärna föreslagit henne fattighuset.

Rent instinktmässigt förde hennes steg henne ut till kyrkogården och fram till den nygrävda kullen, där blommor och band sågo så oändligt solkiga och nersölade ut i vårregnet.

— O Helmer, *aldrig* hade du tillåtit detta om du levat, snyftade hon, aldrig! Och inte heller förstår jag hur du har uppfostrat dina barn! Att tänka sig att gossarna kunde gå och skvallra på mig på ett så nedrigt sätt. För det där att de ville sälja några av de antika sakerna var naturligtvis bara en förvändning.

När Ephrosyne kom hem till sina släktingar igen, så var det med en min och hållning som en förolämpad drottning, där hon gick av och an med sin fladdrande sorgslöja och talade om att resa ögonblickligen, medan hon, utan att säga så mycket som tack tog emot ett tjockt brev som Sigrid lämnade henne.

Ett par korta rader från hennes kusin, baron Carl till Ekeberg med vilka han önskar henne välkommen samt ett långt brev från hennes älskade bror Helmer ställda till kusin Carl, vilket även sändes med för att hon skulle se att detta var hennes broders sista vilja. Ett brev som isade hennes blod och som kom henne att tro att hon hade en mar- dröm.

I blida, dämpade och ursäktande ordalag klagade brodern över alla de svårigheter Ephrosyne vållat honom och hur bittert det känts många gånger för honom att se sin hustru och dotter försaka så gott som allt, medan Ephrosyne däremot inga som helst hänsyn hade. Och så bad han kusinen, ättens huvudman, som dessutom ju var en för- mögen man, att han ville ta sig an systemen när han, Helmer, föll ifrån samt att det bästa väl vore om hon finge komma till Ekeberg, ty hon var oförmögen att ta hand om sig själv.

Ja där stod en hel del annat också, men bokstäverna dansade runt för Ephrosyne medan hon hädade broderns minne i sitt hjärta. Visserligen hade hon själv fått många, både hårdare och strängare brev från honom än detta var, men hon försökte alltid då att övertyga sig — och andra — att dessa brev voro underblåsta av Constance som var svartsjuk på deras stora syskonkärlek. Den där syskonkärleken som hon alltid talade om i så högpatetiska ordalag.

Men efter det där brevet till kusinen på Ekeberg, som inte var ämnat för hennes ögon, där brodern rent ut sade, att hon varit honom till en börda, trodde hon varken på Gud eller människor längre och aldrig var det värt att någon kom och talade med henne om syskonkärlek mer. Ord var det, bara tomma ord. Nu kunde det göra det samma hur det gick med henne, hon kunde lika gärna bli ett hjon bland de andra hjonen på Ekeberg — — åtminstone över sommarn.

Sedan finge man väl se.

En fyrväppling av svenska kvinnotyper.

Stockholmskan, Göteborgskan, Norrländskan och Skånskan.

STOCKHOLMSKAN.

Av VERA von KRÆMER.

DET HAR HÄNT MIG OCH DET HAR hänt andra stockholmskor, att då vi kommit på besök i landsorten, ha vi vållat stor besvikelse hos de ytliga bekantskaper vi där råkat göra. Vi ha visat oss lugna och stillsamma, vi ha inte haft passion för cigarrettrökning, vi ha handarbetat och inte begagnat svordomar. All den sensation man väntat sig av en stockholmska har uteblivit! Nu är det nog också så, att vi för landsorten skulle kunna skapa litet sensationer med tiden, om landsorten kom till oss och inte vi till den. Men när stockholmskan reser bort vill hon vila sig och leva sunt och då är landsorten bra att ha — men landsorten blir bedragen på ett skådespel.

Skulle nu stockholmskan i sitt naturliga element vara, hur ska vi säga — värre än sin syster i Östergötland och Småland?

Jag tror inte det. Att vara "värre" är en så individuell sak, att den egenskapen nog påträffas överallt, fastän den kanske oftare får ligga latent och sova hos ostyriga kvinnoisinen i mindre städer, där man är mera påpassad. Men jag tror att stockholmskan i medeltal är ytligare än sina systrar ute i landet. Jag tror att den kanske litet naiva, men mycket äkta och vackra hungern efter "förståelse", efter en sympatiserande själ att tala med och växla tankar med, finns i långt högre grad på orter, där livet är lugnare — ehuru man kan vara ohyggligt ensam just i en stor stad. Men den ordinära stockholmskan förefaller att vara ganska nöjd som hon har det.

Får hon gå på N. K. och se litet folk och mycket lyx, får hon gå på bio så mycket hon vill, har hon råd att köpa choklad (och det tycks hon ha!) och har hon råd att köpa tjugofemöresböcker till de pris dessa numera betinga (och det tycks hon också ha!) då fåras inte hennes i allmänhet trevliga drag av några själsrynkor. Det ligger något obestriddt tryggt och en smula självsäkert över stockholmskan. Hon vet vad hon vill, i synnerhet som hon inte vill något märkvärdigt. Hon är en ganska duktig typ, inte så fyllig som danskan, men kraftig nog ändå, välväxt och i de finare kvarteren verkligt stilfull. Stockholmskan klär sig väl, det kan inte frångås. Hon klär sig inte individuellt, en säker smak är henne inte medfödd, då skulle man inte ständigt behöva predika för den enklare stockholmskan att man inte går med vita skor till mörka klädeskjolar eller med vita skor i regnväder, men hon är intresserad av kläder och är noggrann och gedigen, varför en promenad på de gator, där den eleganta publiken är mest oblandad, ger ett genomgående solitt och stiligt intryck.

Stockholmskan på gatan ger förresten inte någon rättvis bild av hela hennes väsen. Hon är en smula "nosig" ute, en smula trulsigt nöjd med sig själv och hennes tafatt stela sätt att hälsa är allbekant. Kommer man henne in på livet är hon vänlig och trevlig och har en behaglig prägel av hederlighet.

Det är ofantligt svårt att inte ta fel, när man talar om stockholmskan, så till vida som man gärna vill bedöma henne efter den sida, där hon syns mest och tilltalar minst: för-

middagspromenerandet och kaffedrickandet — som aldrig hos oss blir té! Man ska inte bara se henne på Royal en förmiddag. Man ska se henne på de stora kontoren, där hon arbetar punktligt kl. 9—5 eller se henne i hemmet. På Royal:

Då jag var där senast, det är nu ett par år sedan, lovade jag mig själv att inte gå dit mer, och det löftet har jag hållit. En sådan dum flärd, så många höns i dyra boor, så mycket skvaller och skryt — så oäkta, så parveny-fint! Det fordrar att man sitter i hatt och muff och en modern, chic klänning å la 300—400 kronor och dricker te i nära två timmar för att det ska vara någon mening med det. Man tittar på varann och alla känna till alla och det är en uppvisning i lättja och prat, utan den förnäma världens passiva behagfullhet, sådan den säkert kan förefinnas, utan skönhet, bara skrytsam. Vid sådana tillfällen är det man kan få höra en replik som denna:

— Så synd att du inte kunde komma på mitt lilla kafferep! Vet du, det var bara rara, enkla människor, lilla överstinnan X, lilla Elsa Klingentierna, lilla friherrinnan B — bara några snälla, enkla vänner!

Till slut blygs man.

En stockholmska kan säga en något sådant som detta — sedan hon talat om sin mans jaktstuga i skärgården, om Anders de Wahl, om Tollie Zellman, "som var precis som vi andra, vet ni!" och om kläder:

— Ja, var glad att ni inte har barn, snälla ni, för har man barn, måste man ha barnsköterska också!

Ann Margret Holmgren 70 år.

SJUTTIO ÅR FYLLER DEN 17 FEBR. professorskan Ann Margret Holmgren.

Då professorskan Holmgren hade valts till Iduns pristagarinna för året, lämnades i vårt nyårsnummer av landshövdingens Ellen Hagen en utförlig framställning av hennes personlighet och gärning, och vi skola därför nu inskränka oss till blott denna korta erinran om den dag, då Ann Margret Holmgren kommer att i tacksamhet och tillgivenhet hyllas av — förutom talrika personliga vänner — kvinnor runt om i Sverige. Ty, som det hette i ett litet hyllningskväde, vilket till en av F. K. P. R. anordnad fest för sjuttioåringen hade författats av ingen mindre än fil. doktor Lydia Wahlström:

...."ditt trollspö tvang ur torr politik
en silverklang av dikt och musik;
den störtade murar, tills staden blev
vår
för din därande ungdom på sjuttio
år"....

Porträtt till dagskrönikan.

och vidare: än

...."strålar dock ungdomens ljusa tro
alltjämt ur din vinters snövita ro."

Slöjdinspektrisen vid Stockholms folkskolor samt innehavarinnan av Hulda Lundins slöjdseminarium fröken Fanny Blomberg fyllde den 14 d:s sextio år.

Fröken Blomberg har en lång och gagnande verksamhet bakom sig på det område, hon gjort till sitt. Åren 1900—04 var hon slöjdläroverin vid Linköpings folkskoleseminarium, vidare har hon lett kurser för lärarinnor i kvinnlig slöjd, och sedan femton år har hon nu arbetat som slöjdinspektris i Stockholm. Vidare förestår hon den pedagogiska och metodiska avdelningen vid Handarbetets Vänner och det nämnda Hulda Lundins Högre Slöjdseminarium.

Landet runt torde det i detta nu finnas en mängd forna elever, som på födelsedagen hylla sin avhållna f. d. lärarinna.

Sextio år fyllde den 2 febr. skådespelaren vid Dramatiska teatern Bror Olson.

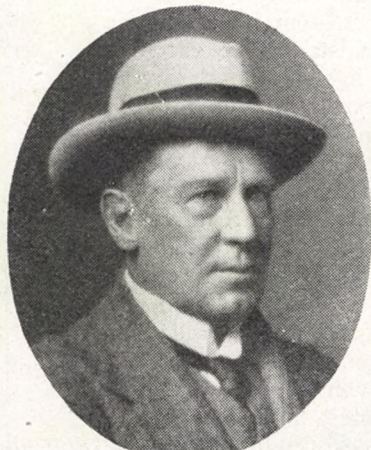
Det är en vacker och framgångsrik, över fyrtio-årig konstnärsbana skådespelaren kan blicka tillbaka på. Bland de gestalter, han på scenen givit liv åt, minns man framför andra Napoleonsfiguren i Sardous "Madame Sans-Gêne" och efter denna en rad härskargestalter, vilkas framställning särskilt tycks ha legat för konstnärens kynne: en Julius Cæsar, en Gustaf Trolle hos Strindberg etc. — Bror Olson räknas nu som en av de solidaste bland våra äldre skådespelarkrafter.

Pianisten Olof Wibergh, som i 3 år innehaft Jenny Linds stipendium och under denna tid idkat musikstudier i Tyskland, Österrike, Frankrike och Italien, konserterar måndagen den 16 dennes i Musikaliska akademien. Som han vid föregående konserter lagt i dagen en lovande talang, bör hans uppträdande nu mötas med intresse av vår musikpublik.

Nyligen fyllde i Norge fru Hedvig Stousland, född Ibsen, 83 år. Den gamla damen var den enda av Henrik Ibsens släktingar som den store dramatikern tog notis om och utbytte åsikter med.



Fanny Blomberg.



Bror Olson.



Olof Wibergh.



Hedvig Stousland.



*Fru Karin Molander som Stockholmskans representant.
Efter en Kamerabild av Goodwin.*

Denna replik av älskvärd koncentrerad taktlöshet har jag svält från en ovanlig gouterad och söt och populär stockholmska av rik, borgerlig societet och jag vet, att den är typisk. För sin art.

Men efter den sorten får inte stockholmskan klassificeras, det vore högst orättvist. Stockholmskan ur en högre societet har ofantligt mycket mera takt och stockholmskan ur den värld, som försörjer sig själv, är mycket snällare än den söta lilla bilgås jag nyss nämnde.

Den arbetande stockholmskan är rar och präktig. Hon har nog ett tämligen utpräglat affärssinne — hon är visst inte så slösaktig som ni tror. Hon är nyter och kry från första stunden på kontoret och hon fuskar inte ifrån sig arbetet — mer än de manliga kamraterna. Hon blixtrar inte av intelligens och hon lever en smula på ytan, men dels: odla er själ när ni går i selen hela dagen! och dels: ytligheten är gemensam för både herrar och damer, eller rättare bristen på s. k. intressen. Jag har stor respekt och tillgivenhet för denna gladlynta, hyggliga och pigga stockholmska, som knogar mycket mer än

vad folk tror. Och det finns otaliga exempel på, att av dessa unga flickor, som till synes inte ha så stor barlast inombords, bli de duktigaste unga fruvar med ambition i varje nerv, som hålla sina hem i mönstergill ordning och sy själva åt både sig och barnen. Det ser ut som om arbetarklassens kvinnliga ungdom skattat väl mycket åt flärd och trams — det vore ju inte underligt om den trodde att all den hänsynslösa lyx, som så utmanande exponeras i en huvudstad, vore värd något, liksom den i bedrövligt hög grad lär sakna ömsinhet för ålderdomen i gamla föräldrars gestalt. Men denna brist på vördnadssinne lär vara en nationell egenskap. Den kategorien känner man i allmänhet minst, men det är också den minst stabila — arbetarflickor bli snart borgerliga i ordnade förhållanden. Det är medelklassen, som bildar en huvudstads trygga grundval och Stockholm har en röd tråd, dess präktiga, välbalanserade, förståndiga och rådiga kvinnovärld, ett gott stöd för den manliga halvan av samhället. Jag tror att man träffar mera poetiska naturer i landsorten — men poesi i en huvudstad ligger nu inte och flyter i rännstenen heller.

GÖTEBORGSKAN.

Av DEN INBITNE.

Idun har bett mig skriva om göteborgskan. Jag svarade lättsinnigt nog ja. Men nu, när jag sitter med pennan i handen och skall till, fasar jag tillbaka. Ty minnena från ett göteborgsår rulla upp sig som en film i min hjärna. Kan jag inte få skriva om färöiskan eller eskimåkvinnan i stället?

Ingen nåd, ingen förskoning! Att skriva om Göteborg är i allmänhet en svår sak, men i synnerhet för en stockholmare, infödd eller inflyttad. Det är ett verkligt dilemma. Är man satirisk och smått elak, säger göteborgaren med en axelryckning: "Asch, en överlägsen stockholmare, som ingenting begriper av vår stad". Bemödar man sig att lära känna och framställa de goda sidorna, rycker göteborgaren fortfarande på axlarna och tänker: "Asch, en stockholmare, som vill smickra och ställa sig in". Som ni ser — hur man bär sig åt, är man illa ute. Det ligger nog en viss sanning i vad en kritikus en gång yttrat: För att skriva om Göteborg är det inte nog, att man är född i Göteborg av göteborgska föräldrar, utan ens farfarsfar måste ha varit infödd göteborgare.

Nu förstår ni min milda fasa. Ty om detta gäller allt vad som skrives om Göteborg och dess manliga inbyggare, hur skulle jag då våga nalkas göteborgskan utan kalla rysningar! Kvinnan är ju det irrationella i skapelsen — gudskelov, eljes vore det inte hälften så lustigt att leva. Själve matematikern nalkas det irrationella med approximationer, viss om att han aldrig kan fullt exakt fånga dess väsen. Huru skulle då jag kunna närma mig det allra ogripbaraste: göteborgskan? Det måste ske med försöksekvationer. Alltså har jag till slut ingen annan råd än att rekapitulera, hur det i verkligheten gick till, när jag för fyra år sedan nalkades jungfrun, kring vilken lindormen sluter sina skyddande ringlar, d. v. s. de kala, karga, ogästvänliga västkustbergen.

Så här ungefär ser minnesprotokollet ut efter de första dagarnas konfrontation med göteborgskan. Jag begav mig till varuhuset Vollmer-Meeths' hemtrevligt eleganta tesa-long. Ty det var torgdag och "fiveoclockantvå-te", då hela Göteborg leker kontinenten,



Doktorinnan Ida Gawell-Blumenthal som en älskvärd representant för norrländskan.



En intagande Skånska.
Rahmn foto.

hade man sagt mig. Jag sjönk ned i en korgstol i den vita salongen med den redligaste vilja att vara både snäll och rättvis. En kringblick kring de moderna kvinnogestalter, som liknade upp- och nedvända utropstecken — det var i februari 1916 — och så sade jag med ett smekande tonfall till min vän göteborgaren:

— Det är i alla fall en förnäm stil över göteborgskan. Se bara på den där Gainsboroughprofilen där borta, hur utsökt den går ihop med den svagt betonade panierkjolen och Maria Stuartkragen, som låter halsen skimra fram i en ton av gammalt elfenben.

— Jo då, för all del — genmälte min vän — men det är bara det felet, att den dam du menar är skådespelerskan Tiljander från Stockholm. *Eljes* var det rätt.

— Nå, det där lilla saftiga franska päronet bredvid då? Ah, den blommande fräscha hyn! Och se, med vilken smak hon attraperat den nya linjen! En djärvhet, som balanserar på gränsen till det otillättna — alldeles som det *skall* vara. Den där vristen skulle minsann ingen konfektionssko...

— Spara dina gyllne ord, min bror — kom det som en skopa kallt vatten. Den där lilla flickan känner jag. Hon har gått i Dramatens elevskola ett år, men tröttnade och for hem till Örebro. Men hon har släktingar i stan.

Det var som förgjort. Ännu ett par gånger försökte jag under klangen av små violiner sjunga göteborgskans lov, men båda gångerna hoppade jag i galen tunna. Den ena var norrländska, den andra född någonstans nere vid Sundet.

Göteborgskan upptäckte jag sålunda inte denna gång, såvida icke... Jag tog mig en rundblick. Nej, det är omöjligt, att dessa tanklösa, sladdrande små huvuden med avskryvda skorstenshattar kunna tillhöra göteborgskor. Med kapporna på och pälsvärk med huvuden och tassar i en högst ozologisk röra!? Varför sutto inte

prislapparna kvar? Nu förstod jag: under kapporna framskyntade brokiga blusliv. Blusliv i stadens elegantaste tesalong! Nej, det kunde omöjligt vara göteborgskor. Och jag gick dädan med sorg i hjärtat.

Så ungefär tänkte och skrev jag i en av stadens tidningar. Och nu kommer det märkliga, det som med ens bragte mig närmare ekvationens lösning. Jag fick massor av brev, humoristiska brev, ja till och med friarbrev — ty så irrationell är kvinnan — men nästan inte ett enda dumt brev, såsom på stockholmstidningarnas insändareavdelningar. Göteborgskan försvarade sig och sin stad med näbbar och klor och framför allt med *talang*. Min högaktning började stiga, och efter ett par veckors pennfäktning gjorde jag denna avbön, den första i mitt liv:

Jag tjänar som en ung soldat
det vackraste, som finns.
Vid femton år korsett du tog,
vid sjutton blev du kvinns.
Din hela värld är modets fält,
där står du glad, var du dig ställt.
I vitt, i svart, i grönt, i grått
du tjuvar, så man minns.

Jag var så dum, när som din blus
jag doppade i lut —
satirens menar jag, men nu
jag lovar, det är slut.
Din hatt, din plym, den skära hyn
på Lorensberg, på Avenyn --
nej, aldrig går det ur min syn
hur härlig du ser ut!

I eveningdress på Haglunds Grand,
men ock i kjol och blus
du sätter ynglingar i brand:
ett hett och farligt rus.
Hos Vollmer-Meeths, hos Bräutigams,
i lust, i lek, i flärd, i fjams,
vid barnmusik, i tjat och trams
du lyser med ditt ljus.



En Göteborgska: Fröken Hjördis Wahlgren. Jonason foto.

Och lever jag, tills jag blir stor
och fyller hundra år,
till samma dust, till samma hets,
till samma plats jag trår.
Hos Bräutigams och Vollmer-Meeths
för kjolars svaj med band och spets
jag tömmer ur mitt sista vetts,
mitt livs pokal och — går.

Det var alltså en kapitulation i humorns och godmodighetens tecken. Jag har plågat mina läsarinor med en rekapitulation av kapitulationen, därför att den drar ett strå till den svåra karaktäristiken. Så som det gick mig den första Göteborgsveckan, så gick det mig ständigt. Göteborgskan gled undan mina försök att approximera hennes irrationalitet, och när jag lämnade Göteborg, förstod jag, att ett år är en alltför kort tid att komma denna intressanta kvinnotyp in på livet. Men då och då trodde jag mig ha nappat en våd av hennes klänningsfäll.

Den som i all hast vill fånga stockholmskan i begreppsnetet behöver bara göra en Strändvägs promenad vid aperitiftimmen eller sätta sig på en teaterparkett och därefter supera på en lyxrestaurant. Försök aldrig detta i

Göteborg! Eller rättare — försök det, och ditt nät är lika tomt, som när det gick ur nätknytarens hand. Göteborg är som bekant ingen teaterstad, icke ens sedan det fick "Europas modärnaste teater": Lorensbergsteatern. De bästa program ha ruinerat teaterdirektörerna. Men kommer favoriten ner och gästspelar, favoriten, som är född vid Göta älvs stränder, då är det lapp på luckan kväll efter kväll. Då får man se världens mest uppmärksamma teaterpublik. Då får man se göteborgskan i hennes prydno. Det är inte den teaterbortskämda stockholmspubliken, som prasslar med konfektpåsar och tar pjäsen som en förevändning för punschdrickningen i teaterkaféet och champagnesupén på Royal och Opris. Utan en allvarsam, intresserad publik, som följer med och applåderar, och som sedan drar sig tillbaka till hemmen för att supera och diskutera. Och jag tvekar inte att påstå, att det just är *göteborgskan*, som anger tonen i detta diskret färgade offentliga liv.

Eller gå till konserthuset en torsdags- eller söndagsafton. Fullt hus säsongen runt! Där

skall du finna göteborgarnes och i synnerhet göteborgskornas hjärtan. Ingen skrytpublik med solistdyrkan, som gått ut för att visa sina toaletter, utan en andäktig församling, som infunnit sig för att lyssna och lära sig av konstens lag och evangelium. Det är en del av samma publik, som fyller salen vid högskolans konsthistoriska föreläsningar och som i det sista satt vid Gamaliels, mästaren Vitalis Norströms fötter, innan detta klart skinnande ljus slocknade för alltid.

Så slutar främlingen, som började med skepsis och raljeri, i en djup beundran för det evigt kvinnliga, sådant som natur och kultur danat det i Viktor Rydbergs allvarliga mandomsstad.

Det finns naturligtvis en annan göteborgska: msthuggssjanaan, som fyller cirkus och revyteater kväll efter kväll och på lördagen tränger sig fram på Östra Hamngatans trottoarer eller bildar "bushörn" på det lindrigt poetiska Järntorget. Men den publiken, som är ett konglomerat av tre sammanstötande landskaps folkelement, kommer mig inte vid. Den är sig ungefär lik i alla större och mindre städer.

Göteborgskan, den äkta avtoktana nämligen, som fått sin karaktär utformad i och av en viss stolt kulturell isolering, är en svensk typ, som kräver en aldeles särskild respekt. Jag vill inte inlåta mig på det delikata problemet, om hon är mer eller mindre lättkysst än stockholmskan, vilken ju har ett stadgat rykte i den punkten. Men *ett* vet jag: vare sig hon skjuter sin barnvagn framför sig under Slottsskogens blommande kastanjer och i Nya alléns syrenångor eller i sjömansdress håller i skotet, när kostern slörar undan för Atlantens sunnanbrisar, så är hon en i all sin oåtkomlighet genuint *svensk* kvinnotyp utan sammanblandning och förvandling — stolt, styvsint och stilfull.

NORRLÄNSKAN.

Av IDA GAWELL-BLUMENTHAL.

Att skriva om norrländskan är ungefär lika svårt som att skriva om kvinnan. Man behöver bara kasta en blick på kartan och se Norrlands utsträckning eller resa genom de många norrländska landskapen och konstatera deras olika karaktärer för att förstå, hur svävande begreppet "norrländskan" måste bli.

Norrland är ytterligheternas land: från de sovande, stilla små byarna mellan bergen långt borta från allfarvägen till de allra modernaste gruv- och industrisambällena. — Under den ljusa, strålände sommartiden, då dag och natt ha samma färg, få människorna däruppe solsken och glädje i sinnet till överflöd, men den dystra hösten och de korta, skumma vinterdagarna droppa vemod och tungsintethet i hjärtat. Man säger, att norrländskan är hurtig, öppen och glad, men det ligger nog i hennes natur och räknas som en dygd att ej bära till togs alla sina känslor, att kunna behärska sig och framför allt att behålla sina sorger för sig själv.

Jag vet en bondkvinna, som kom flyttande från det ensliga hemmanet långt borta i skogen fram till kyrkbyn, där hennes man köpt en gård. Det var inte många gårdar i kyrkbyn och sällan förirrade sig en främling dit upp till den lilla skogsförsamlingen, men kvinnan från hemmanet i skogen tyckte, att hon kommit så ut i stora världen med all dess oro och jäkt, att hon bad sin man att de skulle få flytta tillbaka igen till skogen, för att hon ej skulle bli platt fördärvad i världsvimlet. — Jag känner också norrländskor, som ta alla sina toaletter från storsömmerskor i



**DUN
TÄCKEN**



**Dubbelt hållbara mot
vaddtäcken.**

Högsta komfort.

J. SVENSSON & BOURGHARDT

Täckfabrik och Fjäderrenseri

VINSLÖV.

Katalog
på
begäran.



Riksstol.
20 &
121.

STEINWAY
Ensomagentur: Steinway & Sons
Lundholms Pianomagasinet
Sjelsbergsgatan 32, Stockholm.

SINGER
DEN MODERNA
SYMASKINEN

VITRUMS
FERROL

är det kraftigast aptitgi-
vande och mest stärkande
av alla moderna organiska
järnpreparat. Synnerligen
lättsmält föredrages det av
den ömtåligaste mage. Vid
blodbrist och svaghet av
största verkan. Dess angen-
äma smak gör att det med
lätthet tages av såväl barn
som vuxna.

Tillverkas å

**APOTEKET VASENS DROG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

**PHOSPHO-
ENERGON
PILLER**
FORORDAS AV LÄKARE
å Vid allmän svaghet,
nervositet, överansträng-
ning och sömnlöshet. å
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Stockholm, och som likaledes rekvirera all maten från Stockholm till de många middagar och fester, som ges i deras luxuösa hem.

Det är svårt att få fram en kvinnotyp, som stämmer med allt detta. I stället hade jag tänkt få beskriva en kvinna, som ägde alla de egenskaper man älskar finna hos en god och rättrogen norrländska av gamla stammen, och som för mig står som idealet av kvinna. Hon hade genom många släktled djupa rötter i Hälsinglands kraftiga mark. Hennes morfars farfar var korpral på Hälsinge regemente och stupade i Finland, och hennes morfars far, hennes morfar och hennes far voro begåvade hälsingepräster. Hon uppfostrades på den tiden, då de unga prästdöttrarna skulle sitta i vävstolen eller vid spinnrocken klockan 6 på morgonen och då de *måste* hinna med så och så många alnar eller passmar om dagen. Allt skulle förfärdigas hemma och i alla sysslor skulle husets döttrar deltaga. Att Sophie var mycket musikalisk och hade en vacker röst kom bra till pass då bröderna voro hemma från Uppsala under ferierna och det skulle musiceras, men att det skulle kosta på henne någon slags utbildning, kom ju ej ifråga. Det nästan väckte uppseende då hon en vinter vistades hos släktingar i en stad och fick litet undervisning i teckning, för vilket hon hade stora anlag. Det var just ingen på den tiden, som frågade efter flickornas begåvning eller anlag, då det fanns fullt upp med arbete för dem i hemmet. — Så blev Sophie prästfru, fick en god och präktig man och med honom fem styvbarn och fyra egna barn att uppfostra. Det var hennes gärning i hemmet ibland och för de sina, som gjorde henne aktad, beundrad och stor. Hon arbetade som få, först uppe och sist i säng. Det stora gästfria prästhemmet krävde ständigt tillsyn på alla håll och överallt skulle husmodern räcka till. Hon var också tusenkonstnär: ingen kunde brygga så gott julöl som hon, ingen baka så fina maränger och smörbakelser, hon sydde styvdöttrarnas skinnpälisar lika väl som deras "finkläningar", hon vävde gossarnas skolkostymer och de finaste linnelakan och drälldukar. Och aldrig skonade hon sig själv, aldrig tycktes hon vara för trött för något. Jag minns henne så väl en natt i brådaste julstöket lutad över en liten blå kråka. Hon hade redan arbetat alldeles för många timmar i hushållet, och nu satt hon, medan alla andra sovo, och sydde på en julklapp åt sin egen, enda lilla flicka. Flickungen vaknade upp ett tag och tittade med sömniga ögon på mor och den blå kråkan mellan hennes flitiga händer, fick en vänlig nick och somnade om igen. Men sedan står denna tavla kvar som ett av hennes ljuvligaste barndomsminnen. — Jag minns denna beundransvärda kvinna genom många år. Jag såg henne någon gång ledsen och betryckt, men aldrig med förlorad självbehärskning och hörde henne aldrig säga ett häftigt eller ont ord. Det lyste från hennes goda, varma hjärta rätt ut genom de blida ögonen, och hennes stora och rika humor spred ett försonande skimmer över allt och alla. Hon var ända in i sin sena ålderdom tolerant och förstående som få. Vad allt hon gav i uppoffrande kärlek till andra, räknade hon för intet, men minsta bevis på vänlighet, som hon själv fick röna, tog hon emot som en stor gåva. Hon var sin mans älskade hustru och goda kamrat, hon var sina många barns milda, goda, överseende och förstående mor och hon var sina många, många vänners pålitliga och beundrade vän.

Hennes minne lever hos mig i oändlig tacksamhet och kärlek. Hon var min mor!

SKÅNSKAN.

Av **EBBA THEORIN.**

Att skriva om "skånskan", skånskan helt enkelt utan något som helst attribut, vare sig

**GAHNS
SPLENDID**



MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN

BEGÄR HÖGSTA MÄRKET:

**MUSTADS
"BÄSTA-VÄXT"**

I varje hem, i fabriker, verkstäder, i stall och ladugårdar bör alltid finnas till hands ett

Sårmedel

De giftiga preparaten karbol och sublimat hava på de senare åren utträngts av den kemiskt rena vätesuperoxiden som sårbehandlingsmedel.

Oxygenolsalva

verkar på grund av sin halt av kemiskt ren vätesuperoxid, antiseptiskt, mekaniskt renande och läkande på alla sår. Oskadligt i alla avseenden, även för ömtålig hud. Den bör alltid finnas till hands. Finnes i burkar och tuber.

FÖR
Sport

ekipera sig
Damerna för-
delaktigast
hos oss.

Eleganta nyheter i
Sportdräkter
Tricotdräkter
och
Sportgarnityr
nu inkomna.



Paul U. Bergströms A.-B.
74 DROTNINGGATAN 74.

Grummes Normal-Tvål

av gamla, goda kvalitén finnes

åter i marknaden.



**MASKERAD-
ARTIKLAR**

I STORT URVAL
BEGÄR SPECIAL-
KATALOG

LEKSAKS- AVDELN.

den feta eller den magra (om nu ens en sådan sort förekommer i Skåne) eller hon från Göinge eller hon från Södra Hällestad, syns mig inte lätt, det medger jag; ty för mitt inre framträder hon som en hel rad — inte begrepp, åhnej, hon är levande kött och blod mer än de flesta, men typer, mellan vilka det är svårt att finna så att säga syntesen.

Skånskan — det är först och främst flickan från Söderslätt, den där bygden, ni vet, där fläsket är fett och bönderna minst halvmillionärer. Det är hon, som tar studenten i Malmö, Lund eller Hälsingborg (det är be-tecknande, att det ingenstädes i landsorten finns så många flickgymnasier som just i Skåne) för att sedan i någon av dessa eller andra rikets städer fortsätta sin glorrika bana. Hon kommer mig att tänka på Knut Hamsun. Icke så som skulle hennes genialitet eller skönhet vara sådana, att de leda tanken till den norske diktaren. Men hon kommer en att minnas hans ord om att den som genom födsel tillhör jorden, bör hålla sig därvid. Hon från Söderslätt har en viss bred läggning, fysiskt som psykiskt. I staden tar hon sig oftast inte så särdeles ut. Däremot är hon säkert utomordentligt till sin fördel i de där rika Söderslättshemmen, där intet av dottern i huset än så välspelat piano i salongen kan komma invånarna att glömma skönheten av — pardon! — gödselhögen bakom ladugården.

Skånskan är stundom dotter till en grosshandlare i Malmö eller skeppsredare i Hälsingborg. I så fall får man ibland se henne promenera sig på Ströget i Köpenhamn eller Hamngatan i Stockholm, och det är då från dessa modeaffärsprydda led hon hemför de vidare vyerna. Hon gifter sig med en löjtnant vid Husarerna, och därmed är hennes liv slut. Slut, säger ni, just därmed skulle det väl riktigt börja? Ack nej, det är allttjämt samma livsinnehåll, samma vidare vyer och samma slags generation därpå igen, så det kan man väl inte egentligen kalla ett liv. — Skånskan är f. ö. stundom danska, är då i regeln tämligen fetlagd och går för resten väl in i miljön. — Skånsk miljö, ja — vi känna ju alla det bevingade ordet från Söderslätt: "vi siddjer och tänkjer, och när vi inte tänkjer, så bara siddjer vi". Emellertid, satsen torde ha sin tillämpning på bra mycket "högre" klasser än dem, den ursprungligen sades om. Som sällskapsmänniskor äro skåningarna nog mindre rörliga än uppsvenskarna, och även i kretsar med intellektuella pretentioner är det allt ofta så, att har man på sina tillställningar intet speciellt att säga varandra, så nöjer man sig med att helt enkelt "sitta".

"Skånskan"? — o ja visst, hon kan också vara småborgarfru från Malmö (jag tänker då vid begreppet "småborgare", inte så mycket på den ekonomiska begränsningen som på den andliga, i intressen och miljö). Hon har det i så fall materiellt utmärkt — vem har för resten inte det där nere — klär sig svajigt, har intet emot att dricka ett glas punsch i restaurang Kungsparken eller att gå på varieté i Köpenhamn. Trots sin andliga begränsning har hon en väsendets frodighet (vilken f. ö. kommer till synes redan i hennes gestalt), som ger henne något visst frigjort. Hon är absolut fjärran från all "snerpethed", som det heter, all prydhed och inskränkt; hon kan ha en lustig jargon och säga nog så vågade vitzar, som emellertid komma på ett så tryggt tungomål, att de låta nätta och tro-

VOLTA
elektriska
värmepparater
östra husmoderssys-
tan lätt och angenämt
**ELEKTRISKA
AKTIVLAGET
VOLTA**
ULVSUNDA PR. STOCKHOLM
UTSTÄLLN. BIRGERJÄRSG. 21

Fyrtornets
Fiskbullar
Kaviar
Sardiner
RADHES ANJOVIS
i ostronsås, Kryddssill, Maljessill, Apil-
bitar, Vingasil, Rensad anjovis i dill,
Skinn- och benfri ostronanjovis.
Levereras i bleckkärl.
**A.-B. Sveriges Förenade
Konservfabriker**
GÖTEBORG Kungl. Hoflev.

**Främst i världen
ställer vår nya,**

patenterade
uppfinnare
**ANGELICA-
ORGLARNE**
och med de
främsta stå våra erkänt förstklassiga
Pianon.

A.-B. Skandinaviska Orgel- & Pianofabriken.
Grund. 1865. Mästersamuelsg. 41. Sthlm.
Verkst. direktör: M. Th. Dahlström.

Vid
kamineldning

bör man alltid tillse att man använder
det bäst passande bränslet.

En blandning av koks och brännstovv
är synnerligen lämplig för de flesta
kamintyper och lämnar ett gott eko-
nomiskt resultat.

Rekvirera 1 hl. av vardera som prov.
Obs! Betydligt nedsatta priser.
OLAUS OLSSONS KOLIMPORT A.-B., Stockholm.
Telefoner: »OLAUS OLSSONS».

**ELEKTRISKA KOKKÄRL AV
ALUMINIUM**
ELEGANTA, PRÄKTISKA
LÄTTA ATT HÅLLA REINA
FRÅN GIFTIGA OXIDER
INGEN OMFÖRSTENING
TAGA EJ SKADA
VID TÖRRKOKNING

**ELEKTRISKA A.-B. SKANDIA
STOCKHOLM**

VARU-MÄRKE

MENTHOLATUM

INREGISTRERAT

Medel för utvärtes bruk. Kan begagnas vid många tillfällen. Ni gör en tjänst mot var och en, som Ni gör bekant med Mentholatum.
Pris i tuber kr. 1:25, i burkar 1:50, 2:75 och 5:00. Finnes snart & alla apotek. Gratisprov genast. Sändes även direkt fr. Generaldepöten för Mentholatum, Osterbrogade 4, Köpenhamn O.



**A.B. FORENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG**

Flyglar, Pianon, Orglar från landets
förfärdigaste fabriker. Försäljnings-
magasin. **Stockholm:** Drottningg.
28, **Göteborg:** Arkaden, **Malmö:**
Österg. 28, **Norrköping:** Drott-
ningg. 16, **Övle:** N:a Kungsg. 25.

BOLINDER'S



**Erkänt
förstklassigt
arbete.**

Olika storlekar för
**hushåll, restauranter, slak-
tare, charkuterier m. m.**

Priskurant på begäran från

**Bolinders
Stockholm**



**EN KOPP
HULTMANS
RENA
CACAO**

är det bästa
på hela dan!



är välsma-
kande, kraftigt
verkande vid
förkylningar hals-
o. strupåkommor etc.

Weydes Tekn. Fabriks A/B., Norrköping.

VINÄGRONS

ÄTTIKSPRIT

ÄR BÄST FÖR
BORDET OCH KÖKET!

skyldiga. Jag kan inte tänka mig, att det i någon annan svensk stad kan finnas en så rolig och i grund och botten sympatisk småborgartyp som i detta Malmö, vars befolkning eljes som bekant väsentligen består av konsuler, direktörer och kamrerare, med en och annan fondmäklare insprängd och så tre begåvade bohémer. Men så är det ju också så, att går man med ett mera oskärat öga på gatorna för att söka uppfatta en dominerande gatutyp, så har man, efter att t. ex. i Göteborg mest ha sett den där K. S. S.-seglaren, uppnäst, snäll, käck och litet dum, i Malmö det intrycket, att där härskar en godmodig och allt annat än dum småborgerlighet.

Skånskan är slutligen också mycket ofta stockholmska och för resten allt möjligt på -ska i Sveriges land utom slammertaska. Hon acklimatiserar sig lätt, både andligt och materiellt, vilket ju vittnar om en imponerande spänstighet hos en, som dock är så pass "hembygdsbunden" som hon lär vara, med ett eget tungomål, och med den längtan hem, varom en skånsk diktare-konstnär på ett något hemmagjort bygdemål skriver de oförglömligt sköna orden:

"Men o, den Sunnersletten,
den dro' an å den kalle.
Man glömmet ej den pletten,
de gröne pilevalle — — —"

Och fastän hon är från ett land, där bonden mest går med blicken mot jorden, den feta myllan, som ger honom nog och övernog, kan hon med framgång bli en idealens vapendragare, som aldrig sviker — att svika ligger nu över huvud taget inte mycket för henne. Man kan ju i det sammanhanget tänka på Ernst Ahlgren, genomärlig, klarsynt, präktig, hon som höll så styvt på skåningarna och såg ner en smula på Stockholm, men i alla fall ibland hade behov av en stor stad och då for till Köpenhamn — kanske kan man f. ö. finna en liten, liten biorsak till att hon kände sig så hemlös däri att hon aldrig fick rot i sitt eget lands och dess kulturs huvudstad. Man kan också tänka på att av en äldre författarinnegeneration äro både Annie Åkerhielm och Mathilda Malling skånskor, och begge ha de gett bl. a. en fin skildring av gammal skånsk herrgårdsmiljö. — Skånskan är ofta stockholmska, sade vi, — ja, det går till och med så långt, att de båda var och en på sitt sätt bästa skildrarinnorna av stockholmskt och därjämte mest framträdande författarinnorna av en yngre generation, Anna Lenah Elgström och Elin Wägner, äro skånskor. Överallt finns skånskan, och överallt tar hon sig fram — kan man f. ö. vänta annat av en, som vågar så trygg, stolt och säker till sitt livs slut gå fram med ett tungomål, vilket i sina mera utpräglade former väcker löje i landets övriga delar?

Medan ridån är uppe.

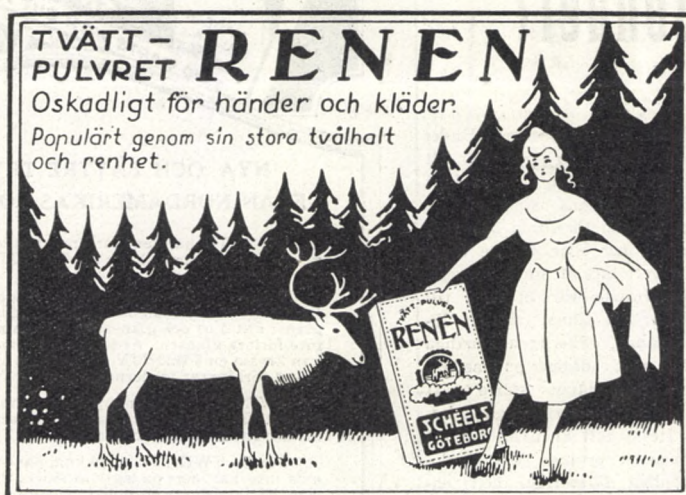
KGL. TEATERNS TREDJE SYMFONIKON-sert inleddes med Schuberts klangsköna och friska symfoni n:r 7 (c-dur). Särskilt scherzot och finalen innesluta melodiskatter av stor fågring, på samma gång de utlösa en livsdyrkan på vilken ingen pessimism ännu hunnit bita. Operans tillfälliga tyska gäst, fru *Elisabeth Schumann*, utförde med stilkänsla och överlägsen frasering vokalpartiet i en motett av Mozart, en religiös komposition som för våra öron klingade ovanligt munter för att inte säga profan, och lät dessutom publiken njuta av sitt fulländade sångföredrag i tre anslående sånger av Richard Strauss. Numret för blåsorkester, 2 harpor och pukor av en tysk vid namn O. Fried var däremot rätt tålamodsprövande.

Anders de Wahl har nyligen glatt Stockholmspubliken med några uppläsningssaftnar på Musikaliska Akademien. Den fulltaliga publiken var varje gång starkt fångad av denna konst, som lika glänsande frambar det starka patos i en Carl Asplunds "Hjältarna" som de fina slingorna av idyll och burlesk i en Sigfrid Siewertz' "Likkistfabrikantens bröllopsdag" o. s. v. Man måste vara konstnären djupt tacksam för att han på detta sätt bringar en stor publik fruktbar beröring med äldre och nyare svensk lyrik.



*Florodol-Tvål var morgon nu
Skänker ungdomligt vacker hy.*

JAEGER
FOTO.



**TVÄTT-RENNEN
PULVRET**

Oskadligt för händer och kläder.

Populärt genom sin stora tvålhalt
och renhet.

Annonsera i Idun!



Är det rökigt hemma-
uppfriska luften med
Barnängens

**KÖLNER
VATTEN**

Cloettas

GULD=CACAO

och

CHOKLAD



Förnämsta
svenska fabrikat

Säljas överallt



Varför spricka skodonen sönder?

En fackman skriver härom: »Under nu rådande dyrtid är det dubbelt obehagligt att ofta efter en helt kort tids användning finna sina skodon sönderspruckna och förstörda och litet var kan nog i mer eller mindre kraftiga ordalag gett luft åt sin förargelse, samtidigt undrande var orsaken till förstörelsen är att finna. »Dåligt läder», säga många, säkerligen i många fall med full rätt, »dåliga putsmedel», säga andra med långt större rätt efter vad gjorda undersökningar visa. I de allra flesta fall är nämligen ett dåligt putsmedel orsaken till skodonen för tidiga förstöring, helt naturligt för övrigt om man betänker att många av de i handeln förekommande putsmedlen äro sammansatta utan nödig sakkunskap, av olämpliga ämnen och därför verka frätande och uttorkande på lädret, så att detta hårdnar och spricker.

Om man vill att skodonen skola hålla länge och behålla sitt utseende och smidighet, är det alldeles nödvändigt att använda ett verkligt bra och för lädret välgörande putsmedel. Jag rekommenderar det utmärkta svenska fabrikatet »Viking-Skokrä», framför allt de högsta kvalitetserna »Premiers» och »Högglans», som bevarar lädrets smidighet och i hög grad förhöjer dess hållbarhet. En och annan gång bör man dessutom ingnida skodonen med litet lämpligt fettämne, såsom »Vikings Svecialja» eller »Vikings Sveciavax», vilka mede ytterligare förhöja lädrets smidighet och motståndskraft. Före ingnidningen bör man avtvätta smuts och anhopade putsmedelsrester med litet ljumt tvål-vatten.»

En dagens brännande fråga är i dessa dyrtider huru man skall få debet och kredit att gå ihop. En god hjälp härtill är dock att man gör sina nödvändiga inköp från det stora varuhuset Ahlén & Holm i Stockholm, där man alltid kan vara säker om att få goda varor till dagens allra billigaste pris. Rikt illustrerad katalog med prisuppgifter erhålles af envar på begäran gratis, ej portofritt.



**NYA OCH BÄTTRE TRYCKKNAPPAR
FRÅN NORDAMERIKAS FÖRENADE STATER**

TWINITY härstammar från Nordamerika. Den kommer att vinna Eder ynnest därför att TWINITY betjänar Eder bättre än någon annan.

TWINITY har en vinnerlig fjäder som håller fast till Eder finger öppnar densamma. TWINITY förändrar aldrig sin originala glans: alltid ny och glänsande som en ny slant. Ar garanterad att inte förlora glansen. Ar så flat att inte strykjärn eller vridmaskin kan krossa en TWINITY. Kanterna äro mästerskapligt prässade vilket förhindrar träderna eller tyget från att skaras.

TWINITY tryckknappar levereras på anslående färglagda kortor. Där är sex storlekar—i svart och vitt—en passande storlek att användas för alla tyger.

Försök TWINITY tryckknappar—Om Eder handlare handelsvis inte har dem på lager så skicka hans namn på samma gång som Ni inneslutar en dollar, endera i Postansvaring eller Bankväxel, och vi skola sända Eder, postarvode betalt, fyra kortor (144 tryckknappar) i svart och vitt.

FEDERAL SNAP FASTENER CORPORATION
25-29 West 31st Street Dept. SJ New York
Kabeladress: Effesefcco Newyork All codes



Dr E. Dujardins
Kosmetiska Kliniker, Köpenhamn.

Spec. Paraffinbehandling av ansiktsfel (såsom vanprydande form på näsa, mun, kinder, haka och byst) samt ärr, rynkor och andra missbildningar.

Amagertorv 31, tisd. o. fred. 4.30—6. Byen 51. Privat Telf. Godth. 471 y.

PELLERINS

SPECIALKVALITET

GRÄDD "HÖGSTA MÄRKET"

MARKNADENS ABSOLUT FÖRNÄMSTA FABRIKAT

**Lediga platser
Platssökande
Inackorderingar
samt
Diverseannonser
återfinnas i B-numret.**

FRÅGOR

N:r 11. Huru mycket bör en tjänstemannafru i medelstor stad erhålla i s. k. hushållspengar (i medeltal) pr månad, då familjen består av 7 personer, 4 vuxna och 3 barn (12—5 år)? I hushålls- eller "matpengarna" inräknas utgifter för tvätt, underhåll av köksmaterial och eldning av köks-spisen. Mannens inkomst belöper sig till inemot 11,000 kr. Hustrun har egen inkomst. Mannen har inga utgifter för kläder annat än för sin egen person. Tacksam för svar.

"Självförsörjande".

N:r 12. I Iduns nummer av den 21 dec. 1919 var införd en artikel, beledsagad av bilder, vari bland annat stod omtalat en kurs i talteknik för lärare och lärarinnor. Om jag ej misstager mig (just det numret har kommit bort) var det på en plats i Småland den kursen försiggick.

Skulle någon vilja vara vänlig upplysa mig om, vilka som få tillträde till en dylik kurs, om det är möjligt för en småskollärlärling, och varthän man i så fall skall vända sig i och för anmälan. Tacksam för alla upplysningar.

L.—e.

N:r 13. Ville härmed bedja någon god människa om råd i min olyckliga belägenhet.

Jag är gift sedan en 5 år tillbaka och har en liten rar och älsklig flicka på 3 år. Men nu är olyckan den att min man dricker oerhört och har därtill ett alldeles förskräckligt ölsinne så att jag de kvällar jag vågar stanna hemma aldrig kan känna mig lugn eller glad. Och många kvällar har jag fått taga min lilla med mig och flytt huset, för att vi möjligtvis skall få bo kvar. Föräldrar och syskon ha för snöd vinnings skull varit förfärligt elaka. Han förtjänar nämligen stora pengar, och dessa öser han ut för att få medhåll och få göra som han vill. Jag har sökt och kunde ha fått skilsmässa, men ändrade mig därför att han bad mig och lovade med hand och mun att bli bättre. Jag lovade då att försöka en liten tid, men ser nu, att det är alldeles detsamma. Det finns inte en kväll han är nykter.

Har en hustru större skyldighet att taga hand om en sådan människa som inte vill försöka själv, än vad föräldrar och syskon ha, isynnerhet som jag ser att de senare ha större makt med honom. Jag har själv genom dessa fem års lidanden blivit mycket nervös och inser så väl att jag inte orkar så länge till. Mycket rädd är jag också för att min lilla kära flicka skall bli skrämmd och hennes barnaföräldrar bli grumlad. Hitintills tror jag mig ha räddat henne.

Tror nu någon av Iduns läsare att jag på en 2,000 kr. skulle kunna starta någon affär så att jag å den skulle kunna försörja mig och min lilla flicka. Har som flicka varit mycket omtyckt i affärsplatser. Kanske någon som genomgått samma kan giva mig ett gott råd, beder

Ung olycklig maka.

N:r 14. Barmhärtiga läsare av Idun, giv mig ett råd och hjälp om möjligt är.

Jag är sedan snart ett år tillbaka gift med en man som är 9 år yngre än jag. Vi passa ej för varandra. När jag kom till hans affär som biträde blev han, som

Dina blommors trevnad

Är ditt hems trevnad.

Detta uppnås genom användande av

Stidsvigs

Blomstergödning



A.-B. FETTINDUSTRI, Malmö.

Finnes hos de flesta frö- & blomsterhandl.

PIANINON



Tillskriv oss genast om Ni är spekulant. **A.-B. Fogelqvists Musikhandel, Tel. 691. Norrköping. Tel. 691.**

E. SJÖSTRAND

62 Västerlånggatan 62, 1 tr.

Damskrädderi & Kappaffär - Kappfabrik -

Egen tillverkning av **Damkappor, Dräkter, Bachfisch- o. Barnkappor.**

Reella varor. Humana priser.

Beställningar emottagas.

FREJAMI

PASTILLERNA

fylla såväl hygienens som den gode smakens krav. Välgörande vid fall av hosta, heshet och liknande åkommor.

REN SOCKERPRODUKT



SÄLJAS ÖVERALLT

VIKING



Säljas av välsoftrade urmakare.

Ärade husmödrar!

Det är Er måhända obehagligt vad Sveriges bästa och pålitligaste hjälpmedel vid småbarn heter? Det heter Gooda-Jästmjöl. Burkar å 25 40 och 75 öre köpas och några beprövade recept fås gratis överallt.

Handels-A.-B. Sten Sjögren & Co, Göteborg

Affärsmannens

Å P S B O K

är oumbärlig för varje affärsman. Intressant, roande, bildande. Rikt till. Pris 5 kr

Lindblads Förlag, Uppsala.

Laborera icke med

Smörblandning

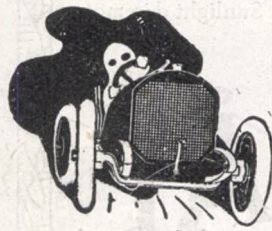
utan köp

Melange

som bäst löser den åsyftade uppgiften att förbilliga smöret med bibehållande av dess fina arom.

Tillverkare:

A.-B. AGRA MARGARINFABRIK, STHLM



A.-B. STOCKHOLMS GAMLA BILSKOLA

VÄSTMANNAGATAN 22
R. T. 5248. A. T. Vasa 8898.

Bästa skola för utbildande av automobilförare.
Fullständig fackmässig utbildning.
Moderata avgifter. Prospekt gratis.

NYA KURSER den 1 och 15 varje månad.

ARFVEDSSONS KONSTHANDEL

STUREPLAN 15 - STOCKHOLM

Zorn:

Skogsrå (olja)

Moder med barn (aquarell)

ETSNINGAR.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 31 jan. 1920.

Tillgångar:

Kassabehållning	8,406,050:91
Obligationer	12,310,585:—
Fastigh. o. inventarier	7,338,465:08
Reverser mot säkerhet	147,704,042:81
Växlar	101,524,942:90
Kreditiv- och löpande räkningar	80,776,440:22
Hos inhemska banker	311:121:20
» utländska »	19,445,780:69
A andra räkningar	20,225,851:41

Skulder:

Aktiekapital	40,000,000:—
Reservfond	20,000,000:—
Dispositionsfond	2,000,000:—
Pensionsfond	500,000:—
Depositions- o. kapitalräkningar	142,074,997:90
Sparkasseraäkning	79,459,907:86
Giro- o. löpande räkn.	68,542,262:07
Postremissväxlarräkning	6,931,008:24
Till inhemska banker	6,025,000:—
» utländska »	4,961,968:91
Av utl. banker insatta	7,087,497:25
A andra räkningar	20,460,637:99

Kr. 398,043,280:22

Kr. 398,043,280:22

PARAFFININJEKTIONER



Före

för profilförändring av näsa och haka, även kinder, nyckelbensgroppar m. m. Facial extension (operativt utplånande av ansiktsrynkor), samt alla övriga plastiska operationer utföras efter världsberömda amerikanska och franska läkares metoder.

I övrigt allt som tillhör modern kroppskultur.



Efter

MARIA ENQUIST,
EXAM. SJUKGYMNAST.

INSTITUT
FÖR SKÖNHETSÅRD &
PLASTISKA OPERATIONER

BIBLIOTEKSG. 6-8



Före

Efter

han sade, kär i mig med detsamma. Vad jag hyste för honom var tillgivenhet på grund därav att han var snäll mot en liten gosse som jag hade förut. Jag tyckte det var gott och lugnt att få ett hem både för mig och gossen. Jag är ensam, ingen att hålla mig till; far och mor äro döda, inga sysskon.

Han lovade göra allt för mig och gossen, vilket han också gjort, men jag har dagligen också fått höra detta, vilket pinar mig, med den veka och känsliga natur jag är. Vi äro båda häftiga, ingen vill giva vika. Först insåg jag att vi ej passade. Har haft en gång den jag hållit mycket kär, fast han svek. Kan ej heller glömma honom.

Nu vill jag lämna min man, söka mig en utkomst; men jag är ej stark, nervklen. Men om någon god människa, oberoende, ville öppna sitt hem för mig och min gosse, han är 7 år; en plats jag kunde fylla som husföreståndarinna, något kunnig är jag i sjukvård, skulle ingen bliva så innerligt tacksam mot Gud och den vänliga människa, som gjorde något dylikt, som jag.

Stannar jag här längre är jag rädd för mitt förstånd, jag står ej ut därmed. Det skulle taga för mycket utrymme att relatera allt. Min bön är, hjälp, ni goda människor, hjälp, beder

Läsare av Idun sedan 17 år tillbaka.

N:r 15. Jag vänder mig i mitt bryderi till Iduns många goda rådgivarinnor, t. ex. Ebon, som alltid är praktisk och givit många goda svar här. Jag är 60 år gammal och har en fosterdotter som är 13 år, stor och stark, har goda anlag för det husliga, men är egen till lynnet, i grunden god karaktär men den behöver väl leas. Giv mig ett råd, hur skall jag få henne placerad innan jag själv går bort. Jag vågar inte släppa henne ut bland landsbygdens tjänare, som nu för tiden äro mycket råa, hon har ingen i hela världen utan mig. Hon har anlag för läsning, men jag har ej råd att låta henne gå vidare i skola. Finns inte något hem där de ta emot så unga flickor till någon sorts god utbildning. Gott råd tages tacksamt emot av

För gammal fostermor.

N:r 16. Har varit prenumerant på Idun i många år och alltid beundrat alla de svar på frågor, som varit framställda. För första gången ber jag någon av Iduns kloka, goda läsarinnor hjälpa mig. Jag har en villa på västkusten, erkänt härligt läge, omgiven av stor fruktträdgård och stort område såväl odlad som stenig mark. Möjligheter borde väl finnas. Nu mitt begärda råd: hur skall jag få mitt pund — mitt enda — inkomstbringande? Stället ligger 1½ mil från Göteborg, även landfast. Tacksam för svar till

Självförsörjande.

N:r 17. Har i Iduns frågoavdelning läst hurusom dessa frågor få kloka och goda svar. Huru och på vad sätt skall jag kunna hjälpa till med vår ekonomiska upprättelse? Vi ha kommit oss efter (några hundra kronor), är omöjligt att, så att säga, "komma på rätt köl igen". Vi ha blivit oss efter dels för att min man de första krisären hade lön

(Forts. i B-numret.)

BREVLÅDA

RED:S BREVLÅDA.

Elvira. "Rädda barnens" adress är Vasagatan 13, Stockholm. Naturligtvis kan det klädesplagg, Ni nämner, komma till användning — sänd det snarast dit!



Quick Tårtan

ETT FÄRDIGT TÄRTMJÖL
ATT TILLSÄTTAS ENDAST MED VATTEN

BRUKSANVISNING.

Töm hela paketets innehåll i ett fat och tillsätt en tekopp vatten (mjölk kan även användas), rör om med en stor sked tills alla klumpar försvunnit. Smeten skall vara så lös att den sakta droppar. Därefter hälls den i en förut på vanligt sätt smord och bröad form, insättes omedelbart i lagom uppvärmd ugn och gräddas i c:a 20 à 30 minuter. Tagges därefter ut ur formen och får kallna. Tårtan är därefter färdig att serveras

Finnes i mandel, vanilj och citron.

Pris pr paket om 400 gr. kr. 1.75.

Till salu i alla speceri- och matvaruaffärer.

Tillverkare:
OVE LILIEBLAD & Co, STOCKHOLM.
Riks 80289. Allm. 32796.

Kvinnan i affärslivet

— Huru stor är hennes framtid? —

Erfarenheten visar att de skickligaste och bäst avlönade hava först genomgått en grundlig undervisning vid

REMINGTON — INSTITUTET —

Anmäl Eder genast till kurserna i
Maskinskrivning och Stenografi.
Nya kurser börja 1:sta veckan i februari.

En alltid välkommen
Jäst!

H.E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM. TEKN. FABRIK ÖREBRO

PIX



Till skydd då Amor bjuder fäst.
Pix är bra o. **Pix** är bäst!

Askar i förseglade omslag: 75 öre
och i påsar: 25 öre.

Skönhet och fägring

har oftast en större makt än rikedom, säger Aristoteles.

Vid ständigt bruk giver den väldoftande YVY-TVÅLEN en frisk och fraich anletsly, framkallar ett lätt rosenskimmer i den vita, skära huden och gör densamma elastisk, mjuk, klar och ungdomlig.

Använd därför dagligen YVY-TVÅL. Säljes i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik,
YSTAD.

SKONA HÄNDERNA



En världsberömd pianist, som var rädd om sina händer, försäkrade dem för millioner kronor.

Sunlight är absolut ren, oförfalskad och oskadlig. Detta garanterar fabrikanterna, i det en belöning, av Kr. 20,000 tillfaller den, som kan bevisa motsatsen — en fullständig försäkring mot skada till händer eller kläder vid användandet.

Försiktighet är en dygd

Mången flitig husmoder vet av bitter erfarenhet, huru förstörda och fula händerna bli efter hushållsarbetet, om skarpa rengöringsmedel såsom såpa, tvättpulver eller vanlig tvål användes. Man bör därför alltid försäkra sig om en absolut ren, oförfalskad tvål, icke allenast för ömtåliga tygsorter, utan även för stortvätt, skurning och allmän rengöring.

Av skadan blir man vis



Husmodern, som är rädd om sina händer, försäkrar dem genom att använda en ren tvål

Sunlight är också billigast i bruket.

Ärlighet varar längst

I såpa, tvättpulver, vanlig tvål och andra mindervärdiga preparat förekomma oftast fyllnadsämnen, tillsatta endast och allenast för att öka såpans eller tvålens vikt. Sunlight däremot är alltigenom tvål.

ANVÄND DÄRFÖR ALLTID

SUNLIGHT TVÅL

IDUN PÄRMAR IDUN
1919 kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt fr. Iduns Exp. mot likvid i postanvisning. 1919
Röd pärm till "IDUN" med guldtryck Kr. 3:— + porto
Röd pärm till "Romanbiblioteket" och "Hjälpredan" „ —:75 + porto



SÅSONGENS SISTA STORA SVENSKA FILMNYHET!

FISKEBYN

Av **BERTIL MALMBERG.**

Bertil Malmbergs roman »Fiskebyn», som är byggd på den förliden sommar inspelade filmen »Fiskebyn», blev en av julens mest uppskattade och lästa succésböcker. Filmen »Fiskebyn» skall i samma mån vinna allmänhetens intresse.

Filmen »Fiskebyn» är inspelad av Svenska Biograf-teatern med Mauritz Stiller som regissör.

Huvudrollerna innehavas av Lars Hansson, Karin Molander, Egil Eide, Hildur Carlberg.

PREMIÄR 1 MARS